

die van het vleesch bevlekt is, Jud. vers 23. Onthoudt u van allen schijn des kwaads, 1 Thess. V: 22.

13. Zij willen niet in zich behouden **eenen** eenigen lust tot zonde, en dat zij evenwel zouden denken, ik zal zalig worden in Christus; neen, mijn Heere, zeggen ze, geen **één** wil ik maar gedood hebben, maar **altemaal**; ik weet, al zal ik U dienen, dat ik met verdorvenheden zal moeten gaan in mijn harte, maar daar is er evenwel geen eene daar ik om **wensche**. Daar de godzaligheid heerscht, die zegt, ik weet wel dat ik met zonde **zal** moeten gaan tot op mijn **doodbed**, maar ik wensch niet om er een eenige te behouden.

14. Dan heerscht de godsvrucht, als gij de goddeloosheid uit uw huis, stad, familie, gezelschap, geslacht, zoekt weg te krijgen; en als gij ze er niet uit helpen kunt, dan **zit** gij uw ziele en kwelt als Loth, dan kent gij een Loths gestalte; hij treurde en kwelde zijn ziele over den onrechtvaardigen handel, 2 Petri II: 8.

15. Eindelijk, mijn God, ik vind altemets verdorvenheid, die sterk is, zonden, die mij lichtelijk omringen, ik wou dat Gij mij in den hemel nam, ik zou wel willen sterven om ontslagen te zijn van de zonde! Daar heerscht de godsvrucht, bij die deze vijftien dingen vinden.

II. Nu hebben wij ons tweede stuk. Gekrookte rietjes, die na vele overtuigingen tot groote stilte gekomen zijt, op wat gronden zij **t** gij tot stilte gekomen, waarop is zij gegroeid? Zet u eens om te antwoorden voor God. Is uw stilte op valsche gronden of op zulke gronden als wij nu in deze twee. predikatiën gesteld hebben? Wij roepen u voor God, in den naam van God den Heere, laat uw consciëntie spreken, liegt niet. Moet men de waarheid een iegelijk met zijn naasten spreken, en zal men het met God niet doen? Doel uzelfen geen kwaad. Kunt gij het wel ontkennen, dat uwe stilte uit zulke gronden gesproten is? Wij willen niet hebben, dat gij het uzelfen opdringt zonder grond; wij willen hebben, dat gij den dag der kleine dingen niet veracht, bedroeft den Heiligen Geest **Gods** niet, loochent niet de genade, die in u is. Wij willen hebben, dat gij geen kwaad **geruchte** brengt over den weg naar den hemel, even of God **zoo** hard was, of Hij Zijne kinderen nooit stilte gaf. Hij geeft ze wel eens stilte, Hij zet wel eens van hen af, opdat zij zich een weinig verkwikken; hunne polsaderen krijgen wel eens ruste; Hij geeft ze wel hun speeksel eens in te zwelgen, opdat de duivel geen occasie zou hebben om hun kwaad te doen.

Wij vragen nog eens, is het een valsche vrede, een zondige

stilte, of is 't eene stilte, die God u genadelijk in Zijn Zoon door Zijn Geest geeft? Moet gij het niet gelooven, belijden, en God daarvoor danken, dat Hij u tot die ware stilte gebracht heeft? Hadt gij het uw leven wel durven denken of bidden? Hadt gij 't wel ooit gewacht, dat God u dien vrede geven zou? Wat zult gij den Heere daarvoor vergelden? Wij schieten te kort in onze vergelding, wij willen het wel vergelden, maar wij kunnen niet.

III. Nu het derde stuk: zult gij dit vergelden, dat het u te veel zal worden, is dat eene vergelding, past dat? Zijt gij 't moede geworden? Past dat, dat gij zult gaan bidden om wat beroerder te worden? Kiest gij de beroerte boven de stilte en ruste? Vromen, is de vrede, die God u gegeven heeft, u te veel, kunt gij tegen rust en geestelijke vrede niet? Waar vermoeit de Heere u mede? Daarmede, dat Hij eens naar u om komt zien, dat Hij eens naar uw harte spreekt en tot u zegt, weest welgemoed? Dat Hij u eens komt troosten, en uwe ziele liefelijk omhelzen? Vermoeit Hij u daarmede?

Zou het niet de uiterste dwaasheid zijn, en de onnatuurlijkheid zelfs, dat volk dat op zee handel moet drijven, en het was stil, dat zij zouden wenschen in **eenen** storm te zijn? Wie heeft ooit zijn eigen vleesch **gehaat**, zou het niet uiterste dwaasheid zijn, dat **een** zeeman, die uit een orkaan gevallen was in de haven, zei, ik wil liever in den orkaan zijn? Wij vragen u, wilt gij liever uw vorige beroerte en desperaetheid hebben, als dat God u stille maakt? Geliefden, zijt gij stil op zulke gronden? Zegt gij, ik heb die stilte, wel laat zij niet afnemen, bidt liever dat zij toenemen mag, dat gij bedaard en bedachtzaam een eerbaar en godzalig leven **leiden** moogt, dat gij het moogt vinden gelijk de jongelingen in het hof van Babel, die zulk een waarde **stelden** op de stilte huns harten; zij zeiden, de koninklijke lekkernijen willen wij liever missen, wij willen liever een schotel moes hebben als de **onruste** in ons gemoed, Dan. I. Is er wel iets kostelijker als de ruste des gemoeds? Om geen waarom moet gij het niet willen kwijt zijn, om al wat er in de wereld is niet.

IV. Iemand zal zeggen: mijne stilte is weg, ik ben **zoo** beroerd, ik heb geen geestelijke stilte, wat zal ik gaan doen? Daar is nog raad voor u; dat is ons vierde stuk, en **daarmede** besluiten wij dat stuk. Iemand zal zeggen, ik heb het meer genoten als tegenwoordig; gij kunt het **zoo** ras gewaar worden, uw gestalte is daarnaar. Mist gij die ruste, dan is het klagen en zuchten; geniet gij ze, dan zijt gij blijde, werkzaam, heilig; mist gij het, dan zijt ge vol **vreeze**, krijgt gij het weer, dan zijt gij stiller voor God

den Heere. Wilt gij nog 'een woordetje van raad hebben? Wij zullen u niet zoeken te bezwaren, neemt deze zes dingen met u.

1. Gaat alleen en vraagt reden waarom gij zoo beroerd zijt en niet meer zoo stil, Zoo deed David, Ps. XLII:6, Wat buigt gij u zoo neder, o mijne ziele, hoe zijt ge zoo onrustig in mij? Zegt, hoe ben ik dus! Zelden zal God iemand zoo behandelen, dat Hij hem zulk een onruste geeft, of hij moet Hem reden geven door de zonde. Laat ons onze wegen onderzoeken en doorzoeken, Klaagl. III: 40.

2. Zegt gij, ik heb **mijzelven** onderzocht voor God, en ik vind geen merkelijke reden, ik weet niet, dat ik God een merkelijk ongenoegen gegeven heb, 't welk zelden gebeurt, bidt dan het gebed van Job: och Heere, zeide hij, ik weet niet waarom Gij met mij twist, ontdek het mij, doe het mij weten, Job. X: 2.

3. Rade ik u, gaat alleen en betuigt voor God en uw harte, ik zal en ik wil U dienen, Heere, Gij zijt waard van mij gediend en geëerd te worden, al was 't dat Gij mij nooit rust gaaft, en al was 't, dat ik' altijd als in de helle was; dat is mijn derde raad.

4. Ei gaat eens denken, wat een zoetheid u God vóór dezen gaf. Denkt eens, wat God aan Zijne zijde u al bewezen heeft, en bedenkt dan aan uwe zijde, wat gij wel voor God gezegd hebt. Ps. LXXVII: 6, Ik overdachte de dagen van ouds, Heere! wat hebt Gij al aan mij gedaan? en wat heb ik ai gesproken! och, mocht ik nog eens zoo levende worden!

5. Bidt die formulieren, die Gods Geest zelfs gedicteerd heeft in de vromen; als zij in onruste waren, zoo heeft God hun eenige gebeden geleerd, Ps. LXXXVIII en CII. Komt dan met zijne eigene woorden; kent gij ze niet van buiten, neemt het boek in de hand, en zegt, Heere! Gij hebt ze Zelf gedicteerd, ik kome met Uw eigen Woord.

6. Wacht aan Zijne voeten; zegt, hier zal ik sterven. God zal niet eeuwiglijk met u twisten, maar Hij zal op Zijnen tijd komen om u te verblijden, Klaagl. III: 31--33.

Doet, gij zoo, dan hebt gij een goede stilte te wachten; dan zult gij vinden, als gij zulke middelen gebruikt, dat uw vrede zal zijn als een riviere, en uw gerechtigheid als de golven der zee, Jes. XLVIII: 18. De Heere zal Zijnen volke sterkte geven! de Heere zal Zijn volk zegenen met vrede, Ps. XXIX: 11, God zal Zijn eigen werk zegenen.

Nu hebben wij door Gods goedheid afgehandeld het eerste **ken-teeken** van den genadestaat, waaruit gij kunt weten, dat gij uit de nature in de genade zijt overgegaan. Nu volgt het tweede,

de goddelijke droefheid over de zonde, Het eerste was de overtuiging; nu hopen wij, als 't God belieft, tot het tweede over te gaan, namelijk de goddelijke droefheid, waaruit iemand kan weten, dat hij uit de nature in de genade is overgegaan. Nu hope ik, dat God al dit gezegde zal zegenen aan ons allen, Amen.

ACHT-EN-VEERTIGSTE PREDIKATIE

OVER MATTH. XII: 20, 21,

Waarin deze stukken verhandeld worden :

- I. Hoe velerlei tranen dat een kind Gods we\ heeft.
- II. Dat zij niet te verachten zijn in al hunne tranen.
- III. Dat het een waar teeken van den genadestaat is.
- IV. Waar dat de aard van de waarachtige droefheid over de zonde in bestaat.

WJIJ lezen Hoogl. VII: 4, dat de Heere Jezus van Zijne Bruid zei, uwe oogen zijn als de vijvers van Hesbon bij de poorte Bathrabbin. Hesbon was eene koninklijke stad, die den koning der Amoriëten toebehoorde, eer de kinderen Israëls ze hadden ingenomen ; zij was gerekend onder die steden, die de kinderen Rubens, de kinderen Gads, en de halve stamme Manasse kregen. Ziet Num. XXXII: 37 en Jos. XII: 2. Daar waren te Hesbon vele vijvers, die klaar en waterrijk waren.

De Heere Jezus vergelijkt Zijne Bruid daarbij; Hij schrijft ze oogen toe als de vijvers te Hesbon wegens haar helder gezicht en wegens hare vochtigheid.

1. Wegens hare helderheid. Te voren in den natuurstaat waren zij duisternisse, maar als de genade kwam, toen **wierden** zij licht in den Heere, Eph. V: 8, toen kregen zij verlichte **oogen** des verstands, Eph. 1: 18, bij welke zij kenden die heerlijke dingen, die hun van God geschonken waren, en al wat God al aan hen gedaan had, 1 Cor. II: 12. Hun **oogen** worden dan scherpziende als de arenden; hun **oogen** worden vergeleken bij duivenoogen, vanwege hun helderheid, Hoogl. IV: 1. Zij zien er alsdan den **onzienlijken** God mede, Hebr. XI: 27. Zij zien er niet alleen de zienlijke dingen mede, maar ook de dingen die men hoopt: die dingen, die nog **zoo** verre zijn, stellen zij voor hun verlichte **oogen**, alsof zij die reeds hadden.

2. Niet alleen zijn hun oogen als **Hesbons** vijvers vanwege de helderheid, maar ook vanwege de vochtigheid en waterrijkheid. O! in 't oog van een vroom mensch vindt gij aangename en veelvuldige vochtigheden. Wie komt er in de wereld zonder tranen, wie verkeert er op de wereld **zonder** schreien, wie gaat er uit de wereld zonder eenige vochtigheid te vertoonen? Stondt gij bij de wieg van elk kind, zoudt gij ze niet vinden als dat kind in het biezen kistje op het water? Exod. II : 6, Het **jongsken** weende, Zult gij wel een mensch langs de wereld vinden zonder tranen? Ps. CXXVI: 6, zij gaan al weenende langs den weg. Zou er wel iemand de wereld uitgaan zonder dat hij zijne wangen nat maakt? Jes. XXXVIII : 2, 14, daar lag de koning op zijn ziekbed, hij kirde, hij piepte, hij weende. Is 't wat zeldzaams in een natuurlijk mensch, **Mijne vriendinne!** zei de Heere Jezus, **uwe oogen** ontbreken geen vocht. Als gij komt in de kerk, in uw eerste overtuigingen, als gij tot geloof komt, als gij tot verzekering komt, totdat gij verkrijgt het einde van uw geloof, zoolang zult gij geen gemis hebben aan zulke **oogen**, die zijn als de vijvers te **Hesbon**; gij zult waterrijke **oogen** hebben, **zoodat** gij zult moeten zeggen: waterbeken vlieten af uit mijne **oogen**, Ps. CXIX : 136. Gij zult menigmaal moeten zeggen: **zwijgt** tot mijne tranen niet, Ps. XXXIX : 13. En Jer. IX : 1, daar zei de man : mijn hoofd is als water en mijne **oogen** zijn als een springader of fonteine van tranen; gij zult wel ondervinden hetgene **Jeremia** ondervond, **Klaagl. II** : 11, daar zegt hij: mijne **oogen** zijn verteerd door tranen, ja dag en nacht loopen zij over mijne wangen ; gelijk gij den klaagpropheet menigmaal ziet.

Gij kunt wel voelen, waar dat wij heen willen. Wij hebben u het eerste **teeken** van den genadestaat getoond, als God den mensch aan **zichzelf** bekend maakt, de ware overtuiging. Nu volgt het tweede kenteeken, waaraan gij kunt weten, of gij uit den natuurstaat tot den genadestaat zijt overgegaan; dat is, de ware goddelijke droefheid over begane zonden tegen den **grooten** God. Dat zullen wij u **zoo** zoeken te **toon**en, dat wij eerst voor uwe **oogen** zullen zoeken te brengen dat de vromen velerhande tranen hebben. Dan zullen wij zien, dat zij in de tranen, die zij schreien, niet te verwerpen of te verachten zijn. Dan, wanneer de droefheid in de vromen een **teeken** van genade is. Dan, welke de aard is van de waarachtige goddelijke droefheid. Dan zullen wij eenige kenteekenstellen, of uw droefheid de proef kan uitstaan. Dan zullen wij de gekrookte rietjes opwekken, om op den name van den Heere Jezus te hopen. Vervolgens zullen wij **toon**en,

dat God hun op die droefheid een tijd van troost zal geven. Eindelijk zullen wij u nog wat zoeken te behandelen en zeggen: en wordt uwe tranen niet moede.

Al die dingen kunt gij wel merken dat wij in dit uurtje niet kunnen afhandelen. Wij hebben voorgenomen nu vier dingen te doen, en **zoo** wij kunnen, nog een stuk van het vijfde.

I. Eerst zullen wij dan zien, dat de vromen velerlei tranen hebben.

II. Dat gij een vroom mensch met veel tranen niet verkleinen noch verachten moogt.

III. Dat de droefheid een waar **teeken** is van genade in de vromen, als zij uit droefheid des harten schreien.

IV. Welke de rechte aard van de waarachtige droefheid is. En **zoo** wij kunnen, zullen wij er nog een teekentje twee of drie bij doen, of de droefheid goed is,

I. Wat het eerste aangaat: vrome menschen hebben tranen van verscheidene soort,

1. Eerst, zij hebben natuurlijke tranen zoowel als andere menschen. Rachel beweende zoowel hare kinderen als de allergoddelooste, Matth. 11: 18. De vromen hebben mede hun natuurlijke tranen.

2. Bij die tranen hebben zij ook de tranen van hun verandering. **Zach. XII: 10**, Toen de Geest der genade 'en der gebeden kwam, **zoo** kwam er ook **rouwklage**.

3. **Zoo** hebben zij tranen van radeloosheid ; zij weten niet hoe zij het beginnen zullen. Hand. II: 37, zij riepen uit, wat moeten wij doen, mannen broeders? Dat heeft niet zonder tranen in de **oogen** geweest.

4. Behalve dat tranen van bidden. Hoe dikwijls buigen zij hun knieën en spreken zij woorden, dat de tranen op den grond vloeien? **Hoz. XII: 5**, zij **smeeken** en **weenen**. **Smeeken** en **weenen** zijn zulke **medgezellinnen**.

5. Zij hebben tranen van groote liefde. Luc. VII: 38, daar stond die vrouwe met de **zalve** in hare eene hand, met liefde in 't harte, en met tranen in hare **oogen**, en met het hangende haar, betuigende hare liefde tot den Heere.

6. Daar zijn ook tranen van verzekering. Daar zijn geen gemakkelijker tranen, als die van verzekering, als God iemand doet smaken de zekerheid van zijn zaligheid; die tranen komen vanzelf. Joh. XX: 18, Maria! Ik ben 't, zei de Heere, zij zei meteen : **Rabbouni ! mijn Meester!** gij kunt eens denken, of de tranen daar niet op gevolgd zijn, en of die tranen die in 't zoeken op hare wangen waren, toen zij Hem vond, of zij er toen wel af waren; zij valt aan Zijne voeten, zij wil Hem vasthouden.

7. Dan zijn er tranen van verwondering. Gen. XVI: 13, wel, Gij God des aanzien, hebt Gij naar mij omgezien, zei Hagar, haar gemoed schoot vol, Ps. XXXVI:8, Hoe dierbaar is Uwe goedertierenheid, o God! Dat konden zij niet doen zonder schreien,

8. Dan zijn er tranen van donkerheid. Dan schreien zij bitterlijk, als er verberging plaats heeft, dan zitten zij in 't eenzame en schreien. Ps. CII: 8, Als een eenzame mussche op het dak. Dan zeggen zij, om dezer dingen wille weene ik, mijn ooge, mijn ooge vliedt af van water, omdat de Trooster, die mijne ziele plagt te troosten, geweken en verre van mij is, Klaagl. I: 16.

9. Dan hebben zij hun tranen van medelijden. Rom. XII: 15, Zij weenen met den weenende, en zijn blijde met den blijde.

10. Dan hebben zij een soorte van tranen, die klachten zijn. Job XXX: 20, Ik schreie tot U, maar Gij en antwoordt mij niet; ik sta, maar Gij en acht op mij niet; en Job XVI: 20, Mijn ooge driipt tot God.

11. Dan hebben zij hun tranen van verlangen; hun harte bezwijkt van verlangen, en hun ooggen zien uit naar hulpe; ik hebbe zulken verlangen, zeggen zij, om met de feesthoudende menigte op te gaan. Ziet Ps. XLII: 4, 5.

12. Dan hebben zij hun tranen van blijdschap. Als Jozeph zijne broeders zag en de goede hand Gods over hem, zoo kon hij hem niet langer bedwingen, maar hij schreide overluid, zoodat het Pharao's huis hoorde, Gen. XLV: 1, 2. Als Jacob Ezau zag, zoo schreide hij overluid, Gen. XXXIII: 14. Als Jacob Jozeph zag, hij schreide aan zijnen hals, Gen. XLVII: 29. Al zijn zij bedroefd, zij zijn evenwel blijde.

13. Zij hebben een soort van tranen van geloof en van ongeloof. Marc. IX: 24, De Vader des kinds riep met tranen: Heere! ik geloof, kom mijne ongeloovigheid te hulpe; aan den eenen kant zegt hij, ik geloof, en aan den anderen kant: kom mijne ongeloovigheid te hulpe; met het eene oog schreide hij van blijdschap, dat hij het geloof had, en aan den anderen kant schreide hij van droefheid over zijn ongeloof.

14. Daar zijn tranen van droefheid, die geestelijk in het harte is. Ik ben bitter bedroefd en bezwaard van geeste, zei Hanna, 1 Sam. 1: 15, En de Heere Jezus zei, Mijne ziele is geheel bedroefd tot der dood toe, Matth. XXVI:38. Kent gij zoo een slag van tranen, die een kind Gods in den loop van zijn leven heeft.

15. Daar komen dan bij tranen van nederigheid en dankzegging; zij smelten en vloeien weg in tranen. Ik ben geringer dan alle

deze Uwe trouwe, **ende** dan alle deze weldadigheden, die Gij aan Uwen knecht gedaan hebt, zei Jacob, Gen. XXXII: 10. Wilt Gij **zoo** met mij handelen, zei David, Gij kent Uwen knecht, Heere, Heere! 't is te groot, 2 Sam. VII: 20.

11. Als gij de vromen met tranen ziet, zult gij dan zeggen, dat is een mensch daar geen **couragie** in is, dat ontsiert den mensch? Dat is ons tweede stuk, waarin wij zullen **toon**en, dat de tranen in een vroom mensch niet te verachten zijn, maar zeer in hem te prijzen, en waarom ?

1. Eerst, zijne tranen zijn kostelijk bij God. Ps. LVI:9, daar zegt God, Ik vergadere ze in Mijne flessche. Wil ze iemand achten, zij zijn bij Mij kostelijk; de waterpereltjes, die uit de **oogen** komen, zijn bij Mij veel kostelijker, zegt God, als die **perels**, die gij met geld koopt, daar gij u mede versiert.

2. Zij doen **zulken** kracht bij den Heere. Gij moogt bidden, en doen al wat gij wilt, nooit dringt gij meer aan, als dat die waterperels komen als rivieren. Hoe overmocht Jacob ? Met **weenen** en bidden, ik zal U niet laten gaan, Gen. XXXII : 16.

3. Zij versieren de vromen **zoo**, zij maken hen voor God **zoo** schoon en **zoo** sierlijk. Een kind van **God**, zijne ziele is daardoor meer versierd, als een wereldling met al het goud van de wereld. Och ! het doet hun aangezichte blinken. **Ps. CIV: 15** lezen wij dat olie doet het aangezichte blinken, maar de tranen versieren het harte. Als de Heere Jezus hen met tranen ziet, mijn liefste, zegt Hij, gij **zijtschoone**, Hoogl. I: 15, en Ps. XLV: 14, des konings dochter is geheel verheerlijkt inwendig, ais zij haar volk en vaders huis verlaten heeft; dat gaat zonder tranen niet toe. Geheel zijt gij schoon, Mijne vriendinne, Hoogl. IV : 7.

4. Woudt gij die verachten en klein rekenen? Zij reinigen het harte. De drooge zondaar is vuiler van ziele bij God, als **zoo** een **weenend** schepseltje. Een kind **Gods** heeft drie waschvaten, twee voorname, maar het derde moet er bij zijn. Het eerste waschvat is Christus' bloed, waardoor hij moet gerechtvaardigd worden van de zonde, van de schuld en van de straffe; die lieve fonteyne is daartoe geopend, **Zach. XIII : 1**.

Dan is er de gestadige werking des **Geestes**, dat is het tweede waschvat om de gedurige vlekken uit te doen, **Ezech. XXXVI: 25**, Ik zal rein water op **u** sprengen, en gij zult rein **worden**. Hoe rein? geheel en al, 1 Thess. V: 23. Het derde waschvat, daar hij zichzelf mede reinigt; zij **doopen** zichzelf met tranen, zij wasschen zichzelf met hunne tranen, en **zoo** zuiveren zij zich door hunne tranen niet alleen van het vuile, dat er in de zonde

is, maar van de liefde tot de zonde; als zij over de zonde gaan schreien, dan kunnen zij niet veel beminnen. Veracht de tranen dan nooit, zij zijn als een middel om de liefde tut de zonde weg te krijgen.

5. De tranen woudt gij die verachten? Zij zijn al dikwijls een vroom mensch zijn voedsel. Ps. XLII: 4, Mijne tranen zijn mij tot spijsze, zei de man; als ik maar schreien kan, **Heere!** het is of ik gegeten of gedronken **hadde**. Ik hebbe **eene** spijsze om te eten, zei de **Heere** Jezus, die gij niet en weet of kent; Mijne spijsze is, dat Ik doe den wille **Mijnes** Vaders, die Mij gezonden heeft, Joh. VI : 32-34. Het versterkt hen **zoo**, als dat water, de tranen, over hun hart en wangen loopt.

6. De tranen zijn woorden van het harte; het harte kan anders kwalijk spreken. De geveinsden toonen een droevig gelaat en **gezichte**, en zij mismaken hare aangezichten, Matth. VI : 16. Maar den vrome zit de droefheid diep omlaag in 't harte; zij zijn **zoo** gebroken van gemoed, 't is **zoo** een verbrijzeling en verslagenheid in het harte, Hand. II : 37. Zij mismaken hunne aangezichten niet, dat schuwen zij, zij zouden hun liever zelve als mismaken.

7. Daar is geen een vrome zonder die droefheid, daar is geen genade zonder treuren ; ik heb er mijn leven geen gekend, en gij zult er uw leven ook geen kennen. Die genade in 't harte gekregen hebben, willen schreien. Het is het tweede **teeken**, dat iemand uit de natuur in den genadestaat is overgegaan; gij ziet meteen, in hem een treurig **aangezichte**, een zuchtende borst, tranen op de wangen, kommer in het harte over zijn staat, hoe zal 't gaan? 2 Chron. XXXIII, die Manasse mocht nog zulk een monster wezen, als hij genade kreeg, zijn **aangezichte** was betrokken, 2 Cor. II, daar was een man die zich misgaan had in een zonde onder de Heidenen niet genaamd, hij was **zoo** bedroefd als hij genade kreeg, dat Paulus zei, 't is genoeg, hij zou tot wanhoop komen, spreekt hem een moed in 't lijf. Hebt gij tranen, veracht ze uw leven niet, maar dankt er God voor. Het is het tweede kenteekentje, dat gij tot de genade zijt overgegaan.

III. Nu het derde stuk; daar is er niet een tot genade gebracht, die niet in **tranen** zich zal moeten uitlaten, geen een kan dat pardon, na **zoo** grooten misdaad gekregen, met drooge **oogen** lezen, Zach. XII : 10. Gij moogt een mensch, die veranderd is, vinden zonder kleed, zonder geld, zonder goed, zonder vrienden, zonder gunst, zonder aanzien, maar zonder tranen niet. En gij moogt de vromen ontmoeten een schouwspel van engelen en menschen, maar zonder tranen niet. Ware begenadigden, hoe dikwijls ontmoet gij ze, als

ge ze eens haastig **betrapt**, dat ze met haast hun oogen afdroogen, of als zij in een gezelschap moeten komen, omdat hun niet gevraagd zou worden, waarom ziet uw aangezichte zoo? Zou men de duifjes-nature in u vinden, en zoudt gij haar hart niet hebben, dat is, te zuchten, te kirren, te schreien? Hoogl. 11 en Ezech. VII: 16, zij zouden op de hoogte der bergen komen; en wat zouden zij daar dan doen? schreien, kirren en kermen, gelijk de duiven der dalen, een ieder om en vanwege zijne ongerechtigheid.

Geliefde toehoorders! week, gesmolten, vergruisd, vermorseld, verbrijzeld, handelbaar te zijn, te schreien, dat is een goed van 't genadeverbond, dat is besloten onder dat *eene*, Ik zal het steenen harte van u wegnemen, en u een vleeschen herte geven, Ezech. XXXVI: 26. De vromen, al hadden zij een leeuwen-harte voor of na hun bekeering, gij ontmoet ze menigmaal schreiende als een kind, gelijk David, hij zwom in zijne tranen, Ps. VI. David, gij, die voor geen leeuw zwichtte, die voor geen Goliath zwichtte, die door een **bendeloopen** dorst en over een muur springen, **kunt** gij over de zonde niet springen? Neen, daar ligt hij over en schreit als een kind, en klaagt: Ik ben moede van mijn zuchten; ik doe mijn **bedde** den **ganschen** nacht zwemmen; ik doornatte mijne bedstede met mijne tranen, Ps. VI: 7. Mijne ziele druipt weg van treurigheid, Ps. CXIX: 28.

Zou het in het Nieuwe Testament ook zoo zijn, dat de **allerkloekmoedigste** man schreide als een kind? Kunt gij er wel een kloekmoediger vinden als Paulus?

Hij vraagde nergens naar, ais het voor den Heere en Zijne zake was. Wat betuigt hij van zichzelf, Hand. XX, Ik diene God, zegt hij, in vele verzoekingën, maar ook in ootmoedigheid en vele tranen. Gij ziet dan, dat de zake klaar is. Zoudt gij **zeggen**, 't is te **wijfachtig**, 't is te **lafhartig**. Gij weet niet wat gij zegt. Daar is geen een vrome, klein of groot, of gij zult hem vinden schreiende. Daar zijn velerlei soorten van tranen; 't is niet altijd uit neerslchtigheid. Neen, daar is geen vrome, of zijne **oogen** zijn als de vijvers te **Hesbon**, waarachtig.

IV. Nu het vierde stuk: dat is de aard en de **nature** van de goddelijke droefheid; daar mag ik en gij niet in missen, **zoomin** als in de kenteekens. Eerst moet gij het wezen kennen, en dan de kenteekens bezien, of gij in de natuxe of in de genade **zijt**. Welke is de rechte aard van die droefheid?. Die zal zich ontdekken in vier zaken, en **geen** een mag er af zijn.

1. Ze ontdekt zichzelf in de veelheid der gedachten en der overleggingen; in een neergebogen harte is veel kommer en onrust,

daar gaat wat om, daar wordt wat verhandeld; zoo een, die de ware droefheid in zijne ziele heeft, zegt, gelijk er staat, Ps. XXXVIII : 19. Ik ben bekommerd vanwege mijne zonden, ik weet niet dat ik onder de zon iets heb, daar mijn kommer zoo groot over is. Ps. XLII : 12, Mijne ziele buigt haar neder in mij, en ik ben zoo ongerust, mijne gedachten vermenigvuldigen zoo in mij. Zij hebben vele overleggingen ; waaromtrent? Omtrent de eeuwige **verkiezinge**; Heere! kan hei met Uw eeuwig voornemen en genade wel bestaan? 2 Tim. II : 19, het vaste fundament staat, zou ik dat mij **wel** durven toepassen ? dan zou ik immers moeten afstaan van ongerechtigheid, en ik heb de ongerechtigheid ingedronken ais water, Hun overleggingen gaan over de roeping; zou ik geroepen zijn, zeggen zij, en in de zonde blijven leven?

Dan hebben zij deze overleggingen: zou mijn werk wel waar zijn, kan dat met genade bestaan, dat ik nog zoo zondig ben ? Elk kent zijn eigene verdorvenheid, men schreeuwt dat tegen elk een niet uit, maar God en wij weten het wel. Kan de zonde en de genade tezamen bestaan, kan licht en **duisternisse** bestaan ? Bedriege ik mij niet? Is het geen schijn in plaats van zijn ? misschien is er geen licht noch olie in mijn hartevaasje, maar in de **lampe**; zult Gij het mij wel vergeven? Zal er wel ooit tot mij gezegd worden: zijt welgemoed, de Heere heeft uwe zonde weggenomen, gij zult niet sterven, als tot David, 2 Sam. XII: 13. Zal ik dat in mijn leven nog wel eens **hooren**? o Heere, hoort ! o Heere, vergeeft! Dan. IX : 19.

Zal ik niet nog tot erger raken, zoodat Uw naam om mijnentwille onteerd en gelasterd zal worden door mijn gedrag? Zullen de vromen niet nog door mij bedroefd worden, zoodat ik zou moeten bidden: bouw de muren van Jeruzalem wederom op, Ps. LI: 20. Zou ik een eerstbeginnende, een zwakke verderven? Zou ik de wereld tot een spot zijn, zoodat zij over mijne zonden schreeuwen: ha, ha, ons oog heeft het gezien, Ps. XXXV: 21. Zou ik **mijzelven** nog tot een schande zijn? Spr. XIV : 34, De zonde is een schandvlek der natiën. Heere! zult Gij mij in de helle werpen? En zult **Gij** mij niet in de helle werpen naar Uwe rechtvaardigheid ? o Heere! 'en verdoem mij doch niet, Job X : 2.

Want in den dood zeer wreede,
 Wie is 't die daar verbreedt,
 Uw lof en eer bekwaam?
 Niemand zal in der hellen
 Uwen prijs schoon vertellen,
 Noch danken Uwen naam,

gelijk er staat in het vijfde rijmvers van Ps. VI. Och Heere! zult Gij Uw aangezichte niet voor mij verbergen? Dat is het eerste: als haar bange zal zijn, zullen zij Mij vroeg zoeken, Hos. V : 15, Die dat heeft, is gelukkig; gij moogt noch kunt het niet missen,

2. Och God! zegt zoo een, ik heb een tegenzin in de zonde ; ik weet niet dat er iets in de wereld is, dat mij zoo tegenstaat; ik heb U er al te lief toe, zal ik dan tegen Uwe liefde zondigen? En evenwel doe ik de zonde, maar ik kan zeggen : ik dan en doe de zonde niet meer, want dat ik' doe, en wil ik niet, Rom. VII vs. 14, 15. Ezech. XX : 43, ik heb er van mijzelfven eene walging over, en mijn harte keert er van om in mijn binnenste, ik kan ze niet meer doen ; ik zie, dat de zonde alzo leelijk is als de duivel. Waarom? zij is eene eigene vrucht des duivels, De zonde is hun zoo walgelijk, als die melaatsche de melaatschheid was; indien Gij wilt, riep er een, Gij kunt mij reinigen, Matth. VIII : 2. Zij schreeuwen, wijkt, hier is 'n onreine, komt mij niet te na, staat wat van verre; van die plage des harten zeggen zij ook, hier is een onreine, oog en hart is onrein, hier zijn binnenkameren des duivels, ik walg er van, ik hate het, Jud. vers 23, Ps. XCVII : 10. Hoe dikwijls vinden ze dien weerzin over de zonde, over het zondig hart, nature, aard, over hun zondige kinders, de zonde van stad en land, over het geheele lichaam der zonde, Rom. VI : 6.

3, Ik en gij mogen niet missen een gesmoltene weekheid in het harte van binnen en tranen van buiten. Wat helpen tranen van buiten, als het harte niet week is? Joël II : 13, Scheurt uw herte. Wij moeten hebben een weekheid en verbrijzeling in het harte, als Josia, 2 Kon. XXII : 19. Ziet ook Ps. XXXIV : 19 en Jes. LVII : 15. Het komt dikwijls zoo hoog, dat het schier de ziele overstelpt, maar de Heere is nabij de gebrokenen; Hij geneest de gebrokenen van harte, ende Hij verbindt ze in hare smarten, Ps. CXLVII : 3.

4. Zij houden zoo uitermate veel van dat Woord van den Heere Jezus, waakt en bidt, opdat gij niet in verzoeking komt, Matth. XXVI : 41. En van dat woord, Hag. 1 : 5, Stelt uw hart op uw wegen. En van dat woord, Spr. IV : 23, Behoedt uw harte boven al dat te bewaren is, want daaruit zijn de uitgangen des levens. En van dat woord, Eph. V : 15, Ziet dan hoe gij voorzichtig wandelt, niet als onwijzen, maar als wijzen. En van dat woord, Ps. XVIII : 24, Ik was oprecht bij God, en ik wachtte mij van mijne ongerechtigheid. Zij houden zooveel van dat gebed: schep in mij een rein harte, o God! Ps. LI : 12. En van dat gebed : Houdt

Uw **knecht** ook terug van trotschheden, Ps. **XIX**: 14. En van Paulus' gebed: De God des vredes zelve heilige u geheel en al, 1 Thess. V: 23. En van dat woord van Christus : **Gij zijt gezond** geworden, en zondigt niet meer, Joh, V: 14. Ambrosius zei tegen de keizerin, dat hij niets meer vreesde als de zonde. Die Herodias begint weer te razen, zei **Chrysostomus**. Een ander zeide, dat aan den eenen kant de helle en aan den anderen kant de zonde was, ik zou liever in de hel loopen als de zonde doen.

Wij zien wel, dat wij aan het vijfde stuk niet zullen kunnen komen. **Wij** hebben dan nu gezien: 1. Dat een kind **Gods** velerlei soorten van tranen had. 2. Dat zij niet te verachten zijn. 3. Die droefheid is een **teeken** van genade. 4. Den aard van de ware droefheid. Ik hope dat de **Heere** dit zal zegenen aan mij en aan **ulieden**, tut Zijne eere, om Zijns Zoons wille. Amen.

NEGEN-EN-VEERTIGSTE PREDIKATIE

OVER MATTH. XII : 20, 21,

Waarin achttien kenteekenen van de ware goddelijke droefheid opgegeven worden,

WIJ lezen 2 Cor. VI : **10**, Als droevig zijnde, doch altijd blijde. **Gods** volk is een raar volk; de wereld lachende, heeft in haar lachen smarte, maar **Gods** kinderen treurende, zoo hebben zij in hunne droefheid blijdschap. Gij zult zeggen, hoe kan dat samen gaan, blijde en droevig? Het is waarlijk een raadsel, en dat zullen wij u **zoo** klaar voor uwe **oogen** brengen, dat gij zult zeggen, nu kan ik het verstaan, hoe het kan samen gaan.

1. Eerst, men ziet het in het natuurlijke, zonnenschijn en regen tegelijk.

2. In de genade ziet gij het in een en **denzelfden** mensch, regen van droefheid over de zonde, en blijdschap omdat hij die droefheid heeft, De liefelijkste zanger in Israël was dat niet David? En was hij niet de naaste rouwklager ? Wij lezen van **Heman** en **Azaph**, hoe konden zij kermen? Ps. LXXVII en LXXXVIII, en zij hadden een bediening in de **kerk** van zingen, 1 Chron. XXV : **1** daar staat, dat zij bekwaam tot het werk hares dienstens waren.

Bedroefd en blijde te zijn, zingen en schreien, kan samen gaan,

hoe is dat dan, zult gij zeggen? **Zoo** bedroefd over het zondigen en blijde dat men over de zonde bedroefd is; zondig te zijn en een droog harte te hebben, dat is droevig, maar als op zonde tranen volgen, dat verheugt het harte, Hoogl. V, Luc. VII.

3. Hoe gaat het nog samen? **Zoo**: bedroefd zijn als de zonde ons niet verlaten wil, Rom. VII: 14-26; blijde als wij de genade van God verkregen hebben om de zonde te verlaten. Pred. VII:3, Door de droefheid van het aangezichte wordt het harte gebeterd,

4. Blijde en droevig, hoe? **Zoo**: blijde over de beschikking van God in den hemel, dat er op zondigen geen hardigheid volgen mag, maar droefheid. De vromen zijn niet als de bergen Gilboa, op welke geen dauw of regen viel. Ten tijde van Elia zoo regende het niet in drie jaren en zes maanden. **Zoo** is 't met hen ook, zij mogen een tijd zijn dat het niet regent, maar dan komt er weer een tijd, dat het overvloedig regent. 1 Kon. XVIII, eerst kwam er een wolkje als van een mans hand, daarna wierd de hemel zwart van wolken; **zoo** is 't ook, daar zal weer een tijd komen dat zij treuren zullen. Pred. III: 4, daar **is** een tijd om te lachen, en een tijd om te **weenen**. Zoolang als de vromen vuur dragen, **zoo** dragen zij ook water; **zoolang** als het vuur van zonde in hun harte zal zijn, **zoo** zullen zij wateren van tranen tot God medebrengen om te blusschen; op hen past eenigszins 't geen staat, Jac. IV: 9, Draagt **u** als ellendigen, treurt **ende** weent.

5. Waarom zijn zij blijde en droevig? Omdat het einde van God is in hun treuren, om ze eens blijde te maken en te troosten. Ik heb er anders niet in voor, zegt God, als dat **hun** gemoed en zinnen verheugd zouden worden. Jes. LXI: 1-3, komt treurigen, zegt God, Ik zal u troosten, Ik zal **u** geven sieraad voor assche, vreugdeolie voor treurigheid, en het gewaad des lofs voor **eenen** benauwden geest, Matth. V : 4, Zalig zijn die treuren, want zij zullen vertroost worden. Ps. LI : 19, zegt God : Mijne kinderen, 't is Mij **zoo** aangenaam, uw gebroken harte, daar zal blijdschap op volgen, als Ik uwe tranen eens zal afwasschen.

6. Hoe **zoo** droevig en blijde ? **Zoo**: dat uit de bitterste droefheid en smarte, die zij van al hun leven hadden, daar groeit de **aller**-voortreffelijkste blijdschap uit. Toen **Hannageschreid** had, daarna was haar aangezichte zoodanig niet meer, 1 Sam. I. Geliefden, van die zoute wateren, de droefheid en de tranen, daar maakt de Zaligmaker de liefelijkste wijn van vertroosting van, Daar ziet gij nu het raadsel : de vromen bedroefd wegens de zonde, en nochtans blijde dat zij die droefheid hebben; dat is dan gevat.

Wij hebben laatst de droefheid in haar wezen getoond. Toen

toonden wij, dat er droefheid over de zonde moet wezen. Ik noch gij kunnen dat niet tegenspreken; dat tegenspreken past u en niemand. 1 Cor. V : 2, zei Paulus, waarom niet **veel** liever leed gedragen?

Toen toonden wij, dat wij ons daaraan gelegen moeten laten, om de **nature** van de ware droefheid te kennen, en wij zeiden, dat gij ons moet toestaan, dat een ziele nooit genade krijgt zonder die droefheid, noch hij kan de genade niet blijven behouden zonder die droefheid tot zijn medgezellinne te hebben. Toen zeiden wij, dat er niemand zou zijn, of hij zou belust wezen om te weten, of zijn droefheid recht is, want wie kan zonder die belustheid wezen? Wij zien dat er in het Woord een droefheid bekend is die slecht is, en een droefheid die recht is; een droefheid der wereld die den dood werkt, en een droefheid naar God, die werkt een onberouwelijke bekeering tot zaligheid, 2 Cor. VII : 10. Het kan niet wezen, daar het recht is, of **zoo** een zegt: mijn God! heb ik de goede of kwade? Toen zeiden wij, dat wij daar eenige kenteekenen van zouden geven, daar gij het aan zoudt kunnen weten.

Als wij dat zeiden, waren er toen niet **al** die zeiden: ik hope dat ik het leven zal, als die **teekenen** gesteld zullen worden van de ware geestelijke droefheid ? Daartoe zijn wij nu hier, om dat onder **Gods** zegen te doen, om u uw geheele harte vol te geven van schriftuurlijke en klare kenteekenen, daar gij aan zult kunnen zien of uw droefheid naar God is. Ik geloof niet, dat hier iemand is, die zijn leven niet eens naar de ziel bedroefd is geweest. Ik geloof ook niet, dat al die droefheid de ware droefheid is. Derhalve moeten wij klare **teekenen** geven, of onze droefheid de ware is. Wij hebben er laatst iets van begonnen, maar nu zullen wij het tezamen in uwen schoot gieten.

1. Het eerste kenteeken van die treurigen **Sions** is, als zij zeggen : och Heere, ik zie menschen in den Bijbel met tranen den **breeden** weg opgaan, ik zie ze gaan met hun droefheid naar de hel; ik zie menschen in den Bijbel met tranen, die den **engen** weg opgaan, zij gaan met hun droefheid naar den hemel; **zoo** zie ik dan dat er onderscheid is tusschen droefheid en droefheid. Mijn God! Gij zijt bij mij tegenwoordig, mijn harte is bezet met overleg, ga ik met mijne droefheid naar de hel of naar den hemel? Ik kan dat niet van mij zetten, het verschil is te groot, bedrog daar schrik ik voor. 'Ik zie dat Pharao naar de hel gaat met zijn tranen, en Mozes gaat langs den smallen weg naar den hemel met zijn tranen. Ik zie, Saul gaat naar het verderf met zijn droefheid, en David met zijn droefheid naar de zaligheid. Ik zie Achab, zijn hoofd hangt hem als een **bieze**, en hij gaat met zijn treurigheid verloren,

en **Elia** gaat met zijn droefheid naar den hemel. Ik zie, Judas gaat met zijn droefheid ten **verderve**, en **Petrus** gaat met zijn droefheid naar God. Is dat overleg uw eerste **teeken**?

2. Het tweede **teeken** is: Heere, ik heb geen rust in mijn geest, **voor** dat ik weet of ik de ware droefheid heb, die naar God is; of ik daarin begrepen sta, of ik al die daden van de ware geestelijke droefheid hebbe levendig in mijn harte. Kan ik over de zonde week zijn, heb ik er tegenzin in? Ben ik waakzaam, voorzichtig, biddende tegen dezelve? Dat moet ik vinden, dat moet de dagelijksche bewerking in het hart van al **Gods** kinderen zijn; is dat mijn **dagelijksch** werk? Klopt mijn hart als ik de zonde doe, ben ik week er over, heb ik er tegenzin in? Ben ik waakzaam, voorzichtig, biddende, kan ik anders niet leven? Ps. XXXVIII: 5, 10, 19, Matth. XI: 28.

3. Het derde kenteeken is, dat zoo een zegt: mijn **Heere**, ik kan niet ontkennen dat ik droefheid over de zonde heb, maar ik weet niet of ze hoog genoeg is, ik word in twijfel gebracht door eenige plaats en in het Woord, **dewelke** deze zijn,, Jes. LVII: 15, 16, daar zegt God, Ik zal komen wonen bij die verbrijzelden, en Jes. LXVI: 2, Ik zal op die verslagenen zien, en Ps. XXXIV: 19, Ik ben nabij die gebrokenen van **herte**, en Matth. V: 4, Ik zal die treurigen troosten.

Mijn God, ik vinde dat **zoo** niet om mijn geest levendig te maken, ik ondervinde niet dat Gij mij troost, derhalve **zoo** weet ik niet, of mijn droefheid wel **zoo** groot is als ze wezen moet. Daar moeten wij **u** tot onderricht een woordje toe zeggen. Gelijk er een stondeetje in **Gods** raad bepaald is van uw droefheid, **zoo** is er ook een bepaald van uw troost, en die tijd zal ook eens komen, dat gij blijde zult zijn; weest dan stil en wacht op 't heil des **Heeren**, **Klaagl. III: 26**. Het licht is voor den **rechtveerdige** gezaaid, ende vroolijkheid voor de oprechten van **herte**, Ps. XCVII: 11; daar zal een tijd komen om geestelijk te lachen, **Pred. III: 4**.

4. Het vierde teekentje is: als uw droefheid goed en de ware is, **zoo** blijft ze **u** bij; **zij** is niet vlug, **zij** gaat niet ras over, **zij** blijft al haar leven; zuchten, weekheid, kermen, dat blijft **u** bij tot op het doodbedde; op dat water zult gij moeten **zwemmen** in den hemel, tot voor den troon **Gods**, eer gij het kwijt zijt. Jes. LXIII: 17, zij zijn bedroefd als zij niet bedroefd genoeg zijn, als **zij** hard van binnen zijn en verstokt.

5. Het vijfde **teeken** is: gij zoekt die droefheid niet te ontlooyen, gansch niet, noch door woorden of praat, of geoorloofde of ongeoorloofde uitspanningen zoekt gij ze te verzetten. Och zegt gij,

dat ik maar nog meer verbrijzeld mocht zijn ! Och Heere! zeggen zij, als ik gezondigd heb, laat ik Uw ongenoegen zoo voelen, dat ik er al heel door vermorseld en vergruisd mag zijn, als die man, 1 Cor. V : 2, die zoo gezondigd had, hij ontliep het niet, en 2 Cor. II: 7, daar zou hij schier al heel verslonden geworden hebben. Ps. LI: 10, die verbrijzelde **beenen** daar heb ik niet tegen, maar ik wil er ook wel gaarne balsem bij hebben.

6. Het zesde **teeken** is: als gij de ware droefheid hebt, daar gij mede naar den hemel gaat, dan zult gij die droefheid in uw hart vinden zelfs in de allergrootste blijdschap en voorspoed.

David, die had een heel koninkrijk gewonnen, en hoe treurde hij, 2 Sam. XII. Als de vromen bedroefd zijn over hun zonden, al komt gij met al hun voorspoed om ze te troosten, 't kan al niet helpen. Zegt hun eens, gij hebt aangename kinders, een zoet gezelschap, goed aanzien ; ach, zouden ze wel zeggen, dringt mij niet om mij te troosten met goud of zilver, daar scheelt mij wat anders, ik moet God en Jezus hebben. Dat kan hun de wereld niet nadoen; als 't hun **welgaat** uitwendig, dan roepen ze hunne vrienden bijeen om hun aanzien te vertellen.

7. Het zevende **teeken**, dat gij daar dan wel bij moogt voegen, is met dien geestelijken man,

Tranen van verslagen zielen
 Altijd beter mij bevielen
 Dan des werelds verniste vreugd,
 Die geen **hemelling** verheugt,

zoodat, hij zij hoe hij zij, daar is altijd een trek in hem naar bidden, belijden, zuchten, kermen, klagen; één traantje is hem meer waard als al wat in de wereld is. Als gij ze beluisterde, hoe menigmaal zoudt gij moeten zeggen: ziet hij schreit, ziet hij bidt, ziet hij belijdt, ziet hij staat in zijn schaamte, zijn ziele druipt weg van treurigheid. Die zelfde man, hoe krachtig zegt hij daarbij :

Op dan, op mijn treurig **herte**,
 Klaag uw God uw droeve smerte,
 Mooglijk dat uw pijn wat stelt;
 Altoos 't klagen zelf dat helpt.

Hunne verkwikking is dikwijls in de droefenis, ze zitten in verborgene plaatsen en **weenen**, ze kirren als een **tortelduive**. Hoort wat er God van zegt, Ezech. VII : 16, kermende een ieder om zijne ongerechtigheid.

8. Het achtste **teeken** van de goddelijke droefheid is, dat zij vlieden voor mismoeed en wanhoop ; daar, zeggen ze, is mijn God te goed toe, te machtig, te ontfermende, te wijs toe; daar heeft Hij te groote betuigingen toe gedaan in het Woord, en in 't Woord te veel exempels van groote zondaars gesteld, die Hij genade bewezen heeft; ik mag 't niet opgeven, dat zou al te zondig zijn. Ziet Ezech. XXXIII : 11, 1 Tim, I : 16. Dan werken zij met die exempels van al die groote zondaars, en zij zeggen tot God, laat ik U geen oneere geven, Gij hebt wijsheid, macht en goedheid genoeg om mij te vergeven; de Heere Jezus heeft bloed genoeg gestort; de geest van Christus heeft macht genoeg om uit mijn rotsachtig harte wateren te doen komen.

9. Het negende **teeken** is: gelijk gij de wanhoop vlieden moet, zoo ook de zorgeloosheid. Al te stil te zijn, nooit eens beroerd, dat zou tot zorgeloosheid komen, dat zou hen doen schrikken. Daar werken zij dan dikwijls mede, zijt vurig van geest, dient den Heere, Rom. XII:11. Zij werken dikwijls met Openb. III : 16, Omdat gij lauw zijt, zal Ik u uit Mijnen mond spuwen. Zij werken dikwijls met de dwaze maagden, die sliepen als de Bruidegom kwam; wat een slechten uitslag had het! Matth. XXV. Zij denken alle dagen, ben ik niet al te gerust? is 't niet te stil bij mij ? mijn harte, vlied met alle naarstigheid de ongevoeligheid, de verharding, de verstoktheid, de hardnekkigheid.

Och God, zeggen ze, waar Gij mij van bewaart, bewaar me toch voor verharding. Zij werken met Rom. II : 5, Naar uwe hardigheid en onbekeerlijk herte vergadert gij uzelfen toorne als een schat, en met Ps. XCV : 7, 8, Heden, zou gij Mijne stemme hoort, en verhardt uw herte niet; verhardt toch uwe harte niet, heden als gij te bedde ligt, heden als gij opstaat, heden, als gij uit uw huis gaat. Zij werken met Spr. XXVIII : 14, gij zult in 't kwaad vallen, als gij uw herte verhardt, en Spr. XXIX :1, die zich verhardt, zal schielijk verbroken worden,

10. Zij vlieden ook al die menschen, of zij openbaar spreken of particulier, die hen zacht behandelen, ze hebben daar altijd achterdenken van. Nooit zegt een rechte treurige, handelt mij zachtkens, maar dat zeggen die treurigen, pleistert mij toch niet met looze kalk,- spreekt rechtuit; de wonden des liefhebbers zijn getrouwe, zij zijn beter als de kussingen des haters, Spr. XXVII: 6. Zij wilden toch met geen bedrog te doen hebben, zij hebben gaarne een wachter, die hen trouw waarschuwt.

11. Het elfde **teeken** is, dal zij over de zonde als zonde bedroefd zijn. Gij zult zeggen, dat **teeken** wordt dikwijls gesteld, maar 't is mij

wat duister; wat is dat te zeggen? Als 't wel opgevat wordt, is 't klaar genoeg, en dan is het dit te zeggen, dat uwe droefheid geen ander oogmerk noch geen grooter voorwerp heeft als de zonde; daar is u niets gewichtiger als de zonde, gij zijt meer bedroefd over de zonde, als over 't geen in de zonde is, ja meer bedroefd over de zonde als over 't geen van de zonde komt; ge zoudt bedroefd zijn over de zonde, al kreeg ge er nooit een slag over, al was er nooit een hel tot straffe.

Zoo uw droefheid goed is, zal ze over de zonde zijn gelijk als David, Ps. LI: 5, 6, Tegen U heb ik gezondigd, en mijn zonde is steeds voor mij. God had hem laten aanzeggen, het zwaard zal van uwen huize niet wijken, zeide hij wel, het dreigement des zwaards is steeds voor mij? Neen, maar 't was de zonde. Al kregen zij nooit een kus van Gods mond, en al kregen zij nooit een zoetigheidje in hun leven van den Heere, en al kregen ze altijd de kussen van Gods mond en alle zoetheit, zoo zou het evenwel zijn, tegen U heb ik gezondigd. Pharao staat daar met de tranen op zijn wangen en roept, neem toch die plagen weg, dat was over die straffen; een kind Gods staat met tranen en roept, neemt toch die zonden weg. Ps. LXV: 4, Verzoen toch mijne ongerechtigheden en overtredingen.

12. Het twaalfde teekentje, dat is over uw zondigen aard en nature bedroefd te zijn, o God! zeggen zij, ik heb zoo een booze nature, ik ben zoo onbestendig van buiten en van binnen, ik ben al heel zondig, ik late zoo dikwijls het goede, en dat ik doe is zoo gebrekkig, ik heb zoo weinig goede manieren, einden en oogmerken, ik ben geveinsd en opgeblazen en afzwervende! Och, wat voor wonderlijke gedachten, lusten en bewegingen! wat al opkomende begeerlijkheden tegen alle de geboden Gods! in 't goede, dat ik doe, daar wil ik dikwijls niet in consenteeren, ik ben al heel zonde, Rom. VII. Dat is over den zondigen aard bedroefd zijn. Ps. LI: 7, Ziet ik ben in ongerechtigheid geboren. Gen. VIII: 21, mijn herte is boos van mijne jeugd aan. Dat kan ik niet dragen, dat ik zoo goddeloos ben; ik ben als duivels eigen, arglistig is het herte meer dan eenig ding, daar is geen doorzien aan, Jer. XVII: 9.

13, Het dertiende teekentje is dit: de ware droefheid over de zonde gaat over de leelijkheid der zonde. Hoe leelijk, zeggen zij, staat het tegen God te zondigen! Pharao zeide, dat hij zag zeven magere koeien, hij had diergelij ke van leelijkheid nooit gezien; zag ik en gij de zonde in hare eigene gedaante, 't zou leelijker zijn als de duivel. De zonde der goddeloozen vergrammen hen,

maar de zonden der vromen doorwonden hun harte. Heere Jezus, had ik niet gezondigd, Gij zoudt zooveel bloed niet gelaten hebben, gij behoeftet zoo beangst dan niet te kermen, had ik zoo zot niet geweest; maar ik heb den Geest bedroefd, ik heb schrikkelijk geleefd, ik heb gezondigd tegen zegeningen, tegen beloften, tegen eed en verbond, daar is niets leelijks of ik heb het gedacht of gedaan, nu sta ik in mijn schaamte, wat heb ik aan die dingen, daarover ik mij schame! de minste zonden, die ik gedaan heb, zijn werken des duivels en een kwetsing van dien majestueuzen en geduchten en machtigen God; 't is rebellie, en rebellie tegen den persoon van een koning is leelijk, hoeveel te meer tegen den Koning der koningen? 't is een vertrapping van de Wet Gods, 't is God af te rukken van Zijn troon.

14. Niet alleen dat, maar nog een teekentje, dat is te treuren over de onmacht ten goede; daar gaan ze mede tot hun doodbed toe. Ze zijn onmachtig eenig goed in 't toekomstige te kunnen doen, en onmachtig om het tegenwoordige te verbeteren of te boven te komen; dat lichaam der zonde, daar kunnen zij zich niet van verlossen, Rom. VII: 24, Daar zullen zij mede gaan totdat zij sterven, en het duet hun zeer dat zij zoo zondig blijven, zij kunnen niets goeds spreken of denken.

15. Daar de droefheid recht is, die treuren over iedere zonde in 't particulier. Ze gaan zoo maar niet door alle hun gruwelen in 't gemeen heen, maar zij doen als Rigt. X : 10, Och Heere, zeiden zij, wij hebben tegen U gezondigd, niet alleen daarin, dat wij God verlaten hebben, maar wij hebben de Baäls gediend en gevolgd. Zij gaan het optellen, Jes. LIX : 13, Ons overtreden ende liegen tegen den Heere, ons achterwaarts wijken van onzen God, het spreken van onderdrukking ende afval, het ontvangen en het dichten van valsche woorden uit het harte; zij gaan het zoo optellen. David kwam in 't optellen van de eene zonde tot de andere; dan kwam hij tot die, dat hij zijn gelaat veranderd had, dan dat hij de slip van Sauls mantel afgesneden had, dan tot die dat hij 't volk geteld had, dan tot de bloedschuld, dan tot de zonde van overspel, dan tot die verborgen in zijn harte omgingen, Ps. XIX en XXXII en LI, 2 Sam. XII en XXIV.

16. Zij kunnen de zonde in zichzelfden noch in een ander niet dragen of het in wijzen of onwijzen is, rijk of arm, edel of onedel; zij zijn als Loth in Sodom, zij kwellen hun ziele, 2 Petri II: 8. Zij kunnen ze niet dragen in hun burgers, burenen, huisgenooten, **kinders**, noch in hun harte; dat is mij te veel, zeggen ze, in de wereld.

17. Nog een ander kenteeken. Zij letten daar meer op, dat het treuren van binnen mag plaats hebben als van buiten. Zij mismaken hare aangezichten niet, gelijk de geveinsden, Matth. VI : 16. Hun droefheid is meer in hun ziele, als Hand. II : 37, Zij waren verslagen in het herte. Dat wordt genoemd een verootmoedigen van de ziele, Lev. XXIII : 29.

18. Nog een teekentje, dat is zoo gestadig bedroefd te zijn, niet driftig, maar dat het zoo een eenparig gestalte wordt. Ik sterve alle dagen, zei Paulus, 1Cor. XV : 31. Een kind Gods zegt, ik schrei en treur alle dagen over de zonde. Hun oogen zijn zoo vochtig als fonteinen, daar valt al gedurig wat uit.

Daar hebt gij nu achttien kenteekens; gij zult ze niet alle kunnen onthouden, maar gij hebt ze wel alle kunnen verstaan, zou gij aandachtig geweest zijt, en daar zal u al veel van kunnen aankleven ; daar zal er niet één onder u geweest zijn, die de wereldsche droefheid niet heeft, of hij zal er zich mede kunnen vereenigen. Zoo gij ze in u vindt, dankt God, dat Hij u treurig gemaakt heeft.

Daar zijn er nu nog vier of vijf, die wat donkerder zijn, die wat dienen opgehelderd te worden. Het eerste is, een droefheid naar God, waar die in bestaat, dat verstaat gij zoo in 't eerste niet; het tweede, die bekeering werkt; het derde, die zoo werkt dat gij uw leven geen berouw hebt; het vierde, het is geen wettische droefheid alleen; het vijfde en laatste, dat het een Evangelische, geestelijke droefheid is. Dat hebben wij voorgenomen in een volgende predikatie u klaar te doen zien, want dat is zoo klaar niet, en wij zullen zoeken u dat klaar te doen zien.

Nu hebt gij die achttien kenteekenen gehoord; gij spreekt wel met malkanderen, de eene zal wel wat onthouden hebben en de andere ook; 't is beter dat gij daarover tezamen spreekt als over wat zots en ijdels, met een weinigje vuur bijeen kunt gij een grooten hoop houts aansteken, zoodat het een groot vuur wordt in het harte; of wij al prediken en gij gebruikt het niet, wat helpt dat al? Als gij het niet gebruikt, dan zult gij met al die pakken van predikatiën maar in de hel zinken. Wilt gij er gebruik van maken op al zulke wijzen, God zal het zegenen, maar wilt gij liever wat gaan rammelen over het prediken, dan is 't al niemendal, maar wilt gij malkander onderhouden met zulke dingen, dan zult gij malkander stichten en des avonds in vrede nederliggen, dat ik u allen toewensche ! Amen.

VIJFTIGSTE PREDIKATIE

OVER MATTH. XII : 20, 21,

Waarin deze vijf kenteekens of hoedanigheden van de
Goddelijke droefheid verhandeld worden,

- I. Dat het een droefheid is naar God.
- II. Dat zij bekeering werkt.
- III. Dat zij onberouwelijk is.
- IV. Dat zij in haar begin zeer Wettisch is.
- V. Dat zij in den voortgang zeer geestelijk en Evangelisch wordt,

KLAAGLIEDEREN II : 18, 19, spreekt de Propheet de dochteren Sions zoo hartelijk aan: O gij muur der dochter Sions, laat dag en nacht tranen afvlieten als een beke; en geeft uzelf geen ruste, uwen oogappel en houde niet op. Maak u op, maakt geschrei des nachts in den beginne der nachtwaken, stort uw harte uit voor het aangezichte des Heeren ais water; heft uwe handen tot Hem op.

Hij wil zeggen, schreit en bidt. Het bidden in de vromen moet wezen gestadig en spoedig, het treuren in de vromen moet ook gestadig en spoedig wezen.

De vromen moeten gestadig bidden ; och zij moeten zoo dikwijls bidden, willen zij hebben dat het hun wèl gaat. Zij moeten ook zoo aanhoudende bidden; het moeten zulke worstelaars zijn, bij alle voorvallen die hun ontmoeten, ja zij moeten zulk een devotie in hun harte zoeken te houden, of hun de nood overviel, dat zij meteen bekwaam mogen zijn om een reukwerkje van gebeden naar den hemel te zenden. Rom. XII: 12 en Luc. XVIII, daar zult gij die teksten vinden; in den eenen staat, volhardt in den gebede, en in den anderen leert de Zaligmaker, dat men altijd bidden moet en niet vertragen. Gelijk de vromen gestadig bidden, zoo bidden zij ook spoedig; zoo wakker hebben zij geen genade gekregen, of zij willen gaan bidden. Hand. IX, Paulus was zoo wakker niet bekeerd, of hij lag op zijn knieën; ziet hij bidt, zei de Heere tot Ananias, vs. 11 ; en Hand. XVI, de stokbewaarder, zoo wakker was zijn harte niet geroerd, of hij viel op zijn knieën om te bidden. Zach. XII: 10, De Geest der genade en der gebeden gaat gelijk. Zoo wakker als ziel en lichaam vereenigd is, zoo is er een adem des levens; zoo is 't ook met het bidden, zoo wakker is iemand niet geestelijk levendig gemaakt of hij gaat aan het bidden.

En gelijk het met het bidden in de vromen staat, zoo staat het ook met het treuren; zij treuren gestadig en spoedig. Gelijk zij gestadig zondigen, want zij zondigen dagelijks, zoo moet het rouwklagen ook dagelijks zijn, Jac. III: 2. Gelijk zij dagelijks zondigen, zeg ik, zoo moeten zij ook dagelijks treuren over de zonde. Een wereldlings droefheid is eender gelijk iemand, die een ader laat openen, zij wordt schielijk geopend en ook weer schielijk gestopt : der vromen oogen worden afgeprent en vergeleken bij een fontein, die gestadig druipt; die fonteinen, mijn God, zeggen ze, zag ik niet gaarne gestopt, ik hope, zoo lang als ik leve, dat ze zullen blijven vloeien. Gelijk pols en tranen in een kind dat sterft, gelijk ophouden, zoo is 't ook met een kind Gods.

Niet alleen hebben zij gedurige en gestadige tranen, maar ook spoedige. En verschuift uwe tranen niet tot op een anderen dag. Gij kropt ze altemets op, maar gij doet zeer kwalijk, laat ze maar vloeien. Niet alleen moet gij ze niet verschuiven tot op een anderen tijd, maar gij moogt ze niet uitstellen tot dat gij sterft; dat gij zoudt zeggen : 't is maar een doodbeds-plicht. Gij mist in zulke gedachten, elken dag, elk moment dat gij zondigt, zoo is uw plicht te treuren en te schreien, Luc. VI: 21, Zalig zijt gij, die nu weent. Gij zult er misschien geen ander uurtje of dagje of stondeetje toe krijgen. Gij mocht dan uwen zegen met tranen willen gaan zoeken, gij zult ze niet vinden. God zegt: uwe volheid en uwe tranen en zult gij niet uitstellen; wij zeggen ook zoo. En als u iemand ziet schreien, daar is niet aan gelegen, zij zien uw lachen ook wel; gij zondigt meer als gij lacht, dan als gij schreit.

Gestadig en spoedig moet gij dan bidden en treuren, maar bij wien ligt dat nu t'huis, bij wien logeert dat? Dat logeert alle beide in de Sionieten, die gaan en staan met bidden en treuren; en de droefheid is een recht goed van het genade-verbond, daar God een grooten prijs op stelt. Hij telt de tranen en Hij vergadert ze in Zijne flessche, Ps. LVI : 9.

De laatste maal, een Woensdag acht dagen, toen hebben wij eenige klare blijken gegeven van de droefheid. Wij zeiden toen, dat er nog vier of vijf blijken waren die bij het noemen zoo klaar niet waren; daar zeiden wij van, dat wij er opheldering aan zouden zoeken te geven in een volgende Predikatie. Daar zijn wij nu tegenwoordig toe hier. Het zijn vijf blijken, die wij u wat beter zullen zoeken te doen verstaan, als dat gij ze bij het noemen verstaat. En welke zijn die?

I. Daar die ware geestelijke droefheid is, daar is ze naar God.

- II. Daar die ware geestelijke droefheid is, daar werkt ze bekeering.
- III. Daar die ware geestelijke droefheid is, daar is ze onberouwelijk, tot dat zij in den hemel komen tot de volle zaligheid toe.
- IV. Daar die ware geestelijke droefheid is, daar is ze in 't begin zeer wettisch,
- V. Daar die ware geestelijke droefheid is, wordt ze in den voortgang zeer Evangelisch en geestelijk.

Zet er uw harte eens op; eerst zeggen wij, 't is een droefheid naar God; dan, zij werkt bekeering; verder, zij is onberouwelijk tot in eeuwigheid; nog eens, zij is in 't eerste wettisch; eindelijk, in den voortgang en bij vervolg van tijd wordt ze geestelijk en Evangelisch.

I. Wat het eerste aangaat, eene droefheid naar God, wat is dat?

1. O dat droevig hart krijgt een opslag van zijne oogen naar God te geven. Ach Heere! zegt het, dat is boven mijn kracht en boven aller menschen kracht, dat werkt Uwe almachtige kracht; God heeft mij week gemaakt, de Almachtige heeft mij vergruisd, dat vocht is door Gods Geest gekomen, **Zach. XII: 10**. God nam weleer een ribbe van Adam weg, en Hij sloot de plaatse met vleesch toe, maar God heeft mijn **steen herte** weggenomen en mij een vleesch herte gegeven, **Ezech. XXXVI: 26**

2. Zij willen meteen zich voor God stellen. Zoo wakker zijn ze van God niet bedroefd gemaakt, of zij gaan zich voor God stellen en zeggen: groote Majesteit, geduchte God, heb ik Uwe Majesteit door mijne zonden zoo gekwetst, zulk een geduchten God zijne goedheid misbruikt, Uwe lankmoedigheid zoo veracht, voor Uwe almacht niet gevreesd? Ik hebbe zeer zottelijk gedaan, **2 Sam. XXIV: 10**. Dat kan ik niet dragen, ik zou **mijzelven** er wel over aantasten, wee mij dat ik zoo gezondigd hebbe, **Klaag! V: 16**.

3 Wat moet ik met mijn gansche harte U rechtvaardigen en probeeren al hetgene mij al is overgekomen, ja hoe rechtvaardig zoudt Gij geweest zijn, Heere! zoo Gij mij eeuwig hadt willen straffen! Hiervan komen die gebeden: o Heere! en straf mij niet in uwen toorn, **Ps. VI: 2** en **Ps CXLIII: 2**, Treedt niet in 't gericht met Uwen knecht Job **zeide**: Ik zal mijnen Rechter om genade bidden, en tot God zeggen: en verdoem mij niet, **Job IX: 15 X: 2**.

4. Zoo Gij mij al in de helle niet werpt, ik heb evenwel het vonnis in mijn harte, dat Gij mij zwaar kastijden zult, ik wil mij dan daarnaar stellen, om het te dragen. Ik weet niet hoe Gij mij

slaan zult, maar ik hope dat ik den Vader der Geesten onderworpen zal zijn, Hebr. XII : 9. Klaagl. III : 28, ik zal eenzaam zitten en stille zwijgen.

5. Ik heb evenwel zulk een stillen trek in mijn harte naar God, Dien ik zoo vertoord heb; ik heb een onverzadelijke begeerte naar Zijne gemeenschap; ik kan geen uitstel van daar in verzadigd te worden meer dragen, Ps. XLII: 2, 3 en LXIII: 2. Ik ben nergens mede te voldoen ais met U, Heere, wees Gij toch de rotssteen van mijn herte en mijn deel in eeuwigheid, Ps. LXXIII: 26.

Dat is nu de droefheid naar God. 1. Zij komt van God. 2. Zij stelt haar voor God, zij kunnen niet dragen dat zij zoo tegen God gezondigd hebben. 3. Zij rechtvaardigen God, al had Hij hen eeuwig willen straffen. 4. Zij willen zich schikken om de kastijding Gods te dragen. 5. Zij hebben zulk een stillen trek naar de gemeenschap Gods. Bekijkt nu uwe droefheid, is ze naar God?

II. Het tweede was: zij werkt zeker en altijd de bekeering, als zij goed is. Doch zoo niet, dat die recht bedroefd is, meteen al zijne zonden te boven is. Ach neen, de zonde blijft we\ in hen nog leven, Rom. VII. Zoo ook niet, dat zij niet op eenen dag meer als eens in dezelve zonde zouden kunnen vallen. Ach Heere! zij vallen dikwijls wel twintigmaal op eenen dag in dezelfde zonde. Petrus was vreesachtig in de zale, en Gal. II: 14 alweer, Paulus bestrafte hem daarover. Zoo dan ook niet, dat zij meteen hunne humeurzonden te boven zijn, en dat zij op eenen dag in dezelfde zonden niet zouden kunnen vallen. Maar weet gij hoe? Altijd zeker zoo.

1. Eerst, daar de ware droefheid over de zonde is, daar krijgt men een meerder haat tegen de zonde. Gij liefhebbers des Heeren, hatet het kwade, Ps. XCVII : 10, en Rom. XII : 9, Hebt eenen afkeer van het booze. De zonde heeft zooveel liefde in haren boezem niet meer.

2, Altemets moeten zij. eens alleen gaan, als zij in dezelfde gevallen zijn, en nemen een ongeveinsd voornemen in de tegenwoordigheid Gods, als Hij hun belieft kracht te geven, dat zij ze niet meer zullen doen, en zij maken zoo een verbond er tegen, gelijk Job; in Uwe kracht, Heere, beloof ik dat ik het niet meer doen zal, Job XXXIV: 32.

3. Zoo werkt zij altijd een dagelijksch hervatten van den strijd tegen de zonde, zij geven het niet gewonnen, Gal. V : 17, Al was 't mijn rechteroog of hand, ik zal ze uitsteken en afkappen. Hunne natuurzonden, daar strijden ze allermeeft tegen.

4. Zij zijn zoo blijde dat zij het gekregen hebben, dat zij van het hellepad afgekomen zijn, en het hemelpad opgegaan, daar zijn

zij **zoo** blijde en dankbaar over; ik zal U daar mijn leven geen vergelding van kunnen doen, Heere. Ps. CXVI : 16, Och Heere ! zekerlijk ik ben Uw knecht, ik ben Uw knecht, een zone Uwer dienstmaagd. Rust niet, voor dat u dat gebeurd is.

5. **Zoo** u iemand in de bekeering zou willen stuiten, hij zou niet kunnen. Niemand kan dat hinderen, dat gij van den kwaden weg af op den goeden komt, al was 't uw vader of moeder of een allerliefste vriend.

6. Zij willen er wei wat om lijden.

Wat zegt gij ? vindt gij dat gij zulk een droefheid hebt, die **zoo** de bekeering werkt? 1. Krijgt gij een meerder haat tegen de zonde? 2. Neemt gij een voornemen, in de tegenwoordigheid **Gods**, om ze niet meer te doen? 3. Vervat gij dagelijks den strijd tegen de zonde, **zoodat** gij begint te winnen? **Zijt** gij blijde, dat gij van 't **hellepad** af en op het **hemelpad** zijt overgekomen? 5. **Zoo u** iemand in de bekeering zou willen stuiten, zou hij wel kunnen? 6. Zoudt gij er wei wat voor lijden willen, wel wat verachting en spot er over willen hebben? Begint gij er al wat voor uit te durven komen? Geliefden, daar hebt gij het tweede kenteeken.

III. Nu het derde **teeken**, dat altijd zeker gaat, is, dat zij een onberouwelijke bekeering werkt tot zaligheid. Vindt gij **zoo** een bedroefde op zijn zwakste en op zijn sterkste, gij zult er hem uw leven geen **klachte** over **hooren** voor God brengen, dat hij bedroefd en bekeerd geworden is. Gij moogt een man **hooren** klagen, dat hij een **Propheet** geworden is, Jer. XX. Wij hebben in den Bijbel, noch in de kerk, noch in de wereld, noch nooit iemand **hooren** klagen, dat hij bekeerd geworden is. Jer. XXXI : 18, daar hoort gij wel dat Ephraïm zich beklaagde, maar 't was niet over zijn bekeering, maar over zijn zonden; och Heere, bekeer mij, zegt hij. Zij is onberouwelijk. **Zoo** er hen iemand wilde afhebben, zij zouden zeggen als Job tegen zijn wijf, gij spreekt als een zottinne, Job II : 10; zij zouden zeggen: ik wil 't mijn leven met de zonde, duivel, wereld, niet meer eens worden; geeft het vrij op, wereld en zonde, ik ben bereid om te volharden standvastig en onbewegelijk, gij zult mij niet terug krijgen.

Ja, het is een onberouwelijke bekeering tot zaligheid. Gij bekeert u totdat gij in de zaligheid **zijt**. Ach Heere, de menschen **meenen** dat de daad van de bekeering maar in een moment is; neen, 't is een gestadige bekeering. Waarvan? Van dagelijksche struikelingen en zwakheden en van zware vallen. Wat is er al gedurig te bekeeren, totdat men in den hemel komt? Dan is het het volmaakte.

Ja zij worden op dien weg wel verzekerd van hun bekeering.

Doet het mij doch smaken, zeggen zij, de zekerheid van mijne zaligheid ! Ach mocht ik het eens proeven! ik kan niet rusten, ik wou de eerstelingen en voorsmaken wel eens hebben. Ja zij wachten dit op de bekeeringe; of ik de zekerheid smake of niet, God zal mij in den hemel brengen zeggen zij, en aan het einde van den weg zal ik de kroone wachten, verkrijgende het einde van het geloof, de zaligheid der zielen, **1 Petri 1: 3.** Dat is het derde teeken.

IV. Het vierde teeken is, dat de ware droefheid eerst wettisch is, ze is zoo wettisch. Och armen, de menschen geven dat 'n kwaden naam maar zij weten niet wat zij zeggen. Het wettische werk zal God in de kerk houden tot op het oordeel toe, als een gezegend middel, waardoor Hij de uitverkorenen tot genade zal brengen. Het is zulk een kwaad zeggen, 't is zoo wettisch; 't is zoo verkeerd ; was er de wet niet, wij kwamen nooit wel uit. Geliefden, de ware droefheid over de zonde, zij is zoo wettisch in den beginne. Wat is dat te zeggen ?

1. Eerst, ' God neemt het wettische om u bedroefd te maken. Mozes moet op de rotse van uw harte slaan, zal er water uit komen; Ebal moet u vloeken, zal u ooit zegen toegediend worden; Boanerges moet donderen, zal Barnabas u troosten. Deze of gene mogen nu anders praten, maar God neemt Zijne wet als een staf, en door de Wet is de kennisse der zonde, Rom. III : 20

Mogen wij dan wel nalaten de Wet te prediken? Dat gij nu daar alleen zoudt willen door verstaan de Wet der tien geboden, zoo dwaas moet gij niet zijn; dat is de Wet, al het schrikkelijke en nare, dat er voor den zondaar in den Bijbel staat, in het Oude en Nieuwe Testament, voor tijd en eeuwigheid. En dan beziet zoo een al dat nare, dat er voor de overtreders in den Bijbel staat.

2. Och Heere, zegt hij, hoe schrikkelijk is het, dat ik zoo een heilig gebod heb overtreden, dat zoo goed en zoo wijs was! Ik heb geen van alle de geboden Gods gehouden, en ik ben nog steeds tot alle boosheid geneigd. De wet zegt, bekeert u, gelooft, heb God lief, heb malkander lief; dat mis ik, ik heb dat goede niet gedaan dat mij zoo ten goede was, HOL VIII :12. De voortreffelijkheid van Gods Wet was mij als wat vreemds, ik heb het gerekend als een vreemde taal.

3. Zij is wettisch: och zij blijven voor de Wet zoo staan, zij blijven voor het nare en schrikkelijke zoo staan, zij loopen niet meteen uit dat onweer. Wat een schrikkelijke taal is het, 't is vreeselijk te vallen in de handen des levendigen Gods, Hebr. X: 31, Die een verteerend vuur is en een eeuwige gloed, Jes. XXXIII: 14.

Hoe schrikkelijk zal het zijn voor die Hem niet liefheeft ! Die zij eene vervloeking, Maranatha, 1 Cor. XVI: 22. Die niet gelooft, de toorn Gods blijft op hem, Joh. III: 36. Hoe zal ik het ontvlieden, als ik op zoo groote zaligheid geen acht geve? Hebr. II: 3. Wat straffe zal ik waardig geoordeeld worden, zoo ik mij afkeer van Dien, die van de hemelen is? Hebr. XII: 25. Dan zegt God, vervloekt zult gij zijn in uw eten, drinken, kleeden, slapen, opstaan ; daar staan zij voor.

4. Zij is wettisch, dan willen ze gaan reformeeren naar de Wet, zij willen anders gaan leven; dan gaan zij reformatie aanrichten in hun huis, in hun gezelschap; zij reformeeren naar de Wet ; nu denken zij, zal God met mij zijn, Hij zal wel op mij zien, en het deugt niet. Marc. X : 21, U ontbreekt één ding.

5. Zij zien nooit op het einde der Wet, welk is Christus; het oogmerk Gods in de Wet kennen zij niet, Ik wilde u uit uzelfen naar den Middelaar brengen, zegt God. Rom. X, het einde der Wet is Christus; Ik wou u naar den Geneesmeester doen omzien.

Ik herhaal het kortelijk en zeg: 1. De wettische droefheid maakt ze bedroefd. 2. Die gaat alleen over de verbrekinge van de Wet, 3. Zij staan voor het nare van de Wet in tijd en eeuwigheid. 4. Zij willen gaan reformeeren. 5. Zij zien door de Wet niet in het einde der Wet.

V. Nu het vijfde teekentje, dat beminnelijk en liefelijk teekentje. Op de wettische droefheid komt een Evangelische droefheid, een geestelijke en liefelijke, die zij kussen en omhelzen. Hoe is dat, als zij bedroefd zijn op eene Evangelische wijze ?

1. Zoo vuil, walgelijk, leelijk en stinkende als zij zich vinden, stellen zij zich voor den Heere, dien heiligen en alwetenden God, met hun vuile kleederen als Jozua, met hun moorenhuid- en lui-paardsvlekken, met al hun scharlaken- en karmozijn-roode zonden.

2. Zoo blijven zij staan, totdat er een heilige schaamte in hun harte komt; zij staan van verre, zij durven niet dicht bij komen, Luc. XVIII : 13, en Ezra IX : 6, Ik ben beschaamd en schaamrood, ik durve mijn aangezichte en mijne oogen niet opheffen naar den hemel, mijne ongerechtigheden gaan over mijn hoofd, Ps. XXXVIII : 5.

3. Zoo blijven zij staan, totdat zij wegzinken in hun eigene geringheid, nietigheid, onwaardigheid; ik ben niets waard, zeggen zij, als de verdoemenis, en dat Gij mij te gronde zoudt werpen. Zij werken gelijk als de verloren zoon, die zei : Ik zal opstaan en tot mijnen Vader gaan, en zeggen: Vader, ik kome tot U, al is het dat ik gezondigd hebbe tegen den hemel en voor U, en niet

waardig ben Uw zoon genaamd te worden, Luc. XV : 18, 19 ; en Matth. VIII:8, Ik ben niet waardig dat Gij onder mijn dak zoudt inkomen. Luc. V : 8, Ik ben een zondig mensch, gaat uit van mij, uit het schip. Jes. VI : 5, Wee mij, want ik verga, dewijl ik een man van onreine lippen ben. Ik ben maar als een ontijdig geborene, zei Paulus, de minste van alle de heiligen, de grootste en voornaamste der zondaren, 1 Cor. XV: 8, Eph. 111: 8. 1 Tim. I: 15, Daar **zoo** staande voor God, wegzinkende in hun eigen niet, **zoo** zeggen zij: och Heere, mijn harte smelt, niet alleen dat ik tegen U gezondigd heb en **U** **zoo** vertoornd heb, maar dat Gij mij **zoo** week gemaakt hebt, lieve Heere, Gij zijt **zoo** lankmoedig tegen mij, ik ben **zoo** gezegend, Gij hebt **zooveel** middelen aan mij ten koste gelegd, Gij hebt Uwe hand **zoo** aan mij gehouden, God en menschen hebben zich met mij gemoeid.

4. Al heb ik mij voor eeuwig Uwe gunste onwaardig gemaakt, ik kan evenwel niet weggaan van U, voor dat ik eenige vrede in mijn harte **gevoele**, van dat ik eenige hoop van verzoening en eeuwigen vrede in Christus voele, voor dat ik iets van die vrede **Gods** ondervinde, die alle verstand te boven gaat, Phil. IV : 7. Daar beginnen zij voor te smelten; och God, zeggen zij, dat Gij mij nog niet aan **mijzelfen**, noch aan de wanhoop, noch aan de wereld hebt overgegeven, gelijk menig duizend gedaan worden, ik smelte Heere, over Uwe liefde, dat ik hier **zoo** voor U staan mag, dat Gij mij niet wegwerpt; mij dunkt dat ik een droefheid in mij voele, niet als een slaaf, maar als een kind; mij dunkt dat ik voel eenig vertrouwen opwellen in mijn harte, om te zeggen: hoopt op God, gij zult Hem nog loven, Ps XLII: 6.

5. Dan is ze Evangelisch, als gij begint te zeggen: mij dunkt, ik beginne zulk een liefde in mijn harte tot God te voelen; mij dunkt, 't is als een ongeveinsde liefde.- Luc. VII, daar stond die zondaresse met tranen van liefde. Joh. XXI : 5, daar moest Petrus zeggen of hij Jezus liefhad, hij zei ja, en hij was tegelijk bedroefd. Dat gaat tezamen gepaard; ik zou het mij zulk een geluk rekenen, dat ik U mocht lieven en dienen, Heere.

6. Hoe zoet tranen zijn, zij maken er evenwel geen Zaligmakers van, noch geen Middelaars; mijn droefheid is mijn Zaligmaker niet, zeggen zij, ik moet U hebben, Heere Jezus, ik ga door de Wet tot op het einde. Komt gij **zoo**, de Heere zal u niet wegzenden, och neen, Hij zal liever zeggen, vrouwe wat weent gij? wel zoekt gij Mij, hier ben Ik, Ik ben tot u gezonden.

7. Als zij Evangelisch is, dan staan zij geestelijk en schreien,

al hebben zij dan niet merkelijk gezondigd. Waarover? Hierover, dat zij **zoo** vurig niet geweest zijn als zij **plegen**, dat zij **zoo** bestendig niet geweest zijn als zij moesten, dat zij trouwer moesten zijn, dat de **vreeze Gods** zou **teeder** niet geweest heeft, dat hun liefde tot God **zoo** brandende niet is geweest als zij placht, dat zij **zooveel** aandoeningen van God niet gehad hebben als zij plegen; ach Heere, zeggen zij, Gij hebt van dage niet ingevloed!

Dan is de droefheid Evangelisch Gij praat **zoo** van Wettisch en Evangelisch, en gij verstaat er dikwijls weinig van; zij bestaat in **zoo** te smelten, in zijne schaamte te staan, te zeggen: ik kan van U niet af, 't is of ik als een kinderlijk vertrouwen in mijn hart voele dat ik genade krijgen zal, och Heere ik sta met tranen over mijne lauwheid, en dat ik Uwe **uitvloeiing** **zoo** niet vinde in mijn lezen, **bidden**, in het eenzame en in gezelschappen, zij schreien, al hebben zij niet merkelijk gezondigd.

Wij hebben **u** voorleden reize achttien **teekenen** gegeven, die bij 't noemen klaar waren; deze zijn bij uitleg klaar, gaat er eens mede naar uw harte en vindt gij ze, wacht **u** van te ontkennen uwe genade. Wacht u **van** kleine dingen te verachten. **O!** God begint met zulke kleine beginseltjes, die maakt Hij dikwijls **zoo** groot. ' Wacht u van die **u** van **Gods** wege ondersteunen willen, niet te achten en te zeggen : spreekt tot mij niet, vermoeit **u** niet met mij, 't is al te vergeefs, gij spreekt niet recht tot mij, het werk **Gods** is niet in mij. Het is waarlijk in **u**, die dit kent, al is het in zulk een groote mate niet, als gij het van uw leven wel gehad hebt, of als in anderen. Kent gij dit, bidt dan en wacht, **God** zal een stondekje beschikken in Zijn raad van verkwikking en vertroosting, God zal u eens troosten die **zoo** treurt. Wij denken dat dit de **stoffe** zal zijn voor de naaste reize, **als** het God belijft, hoe God **dezulken** weet Evangelischer wijze te troosten, op Zijn tijd, in Zijne gunste, zeer **gevoelig**. Ik sluite dit gezegde met te bidden, dat God het believe te zegenen aan ons en aan **ulieden**, tot Zijne eere, om Zijn Zoons wille, Amen.

EEN-EN-VIJFTIGSTE PREDIKATIE

OVER MATTH. XII: 20, 21,

Waarin getoond wordt :

- I. Dat die treurigen op den Naam van den Heere Jezus wei mogen hopen.
- II. Dat die treurigen zullen vertroost worden.
- III. Wat dat is, als de Heere nabij die treurigen komt.

WIJ lezen, Pred. VII: 3, Het treuren is beter dan het lachen, want door de droefheid des aangezichts wordt het harte gebeterd. Op het hoofd van het lachen staat wee, maar op het hoofd van het treuren staat zalig. Pharao was beter versierd met de tranen op zijne wangen als met de koninklijke zalve op zijn hoofd. Achab was beter met een zak bekleed zijnde als met de koninklijken zwier.

De koning van Ninevé was beter in het stof als op zijn prachtige troon. Petrus was beter, toen hij naar buiten ging met tranen, als toen hij bij de soldaten stond en praatte en zich warmde. De Heidenen wisten dat te zeggen, een zak is beter als purper; zij wilden er door te kennen geven, dat de treurdagen beter waren als de weelderige. Wat zijn treurdagen? 1. Het zijn medicijndagen. 2. Het zijn waschdagen? 3. Het zijn biddagen. 4. Het zijn dagen der hope. 5. Het zijn troostdagen.

1. Treurdagen, wat is dat te zeggen, het zijn medicijndagen? Ach als men ziek is, dan gaat men om een Medicijnmeester denken, Matth. IX: 12. De zieke ziele begint dan te zeggen, is er geen balsem in Gilead? is er geen Heelmeester aldaar? Jer. VIII : 22. Ach, ze beginnen te schreeuwen, genees mijne ziele, want ik hebbe tegen U gezondigd, Ps. XLI: 5.

2. Het zijn waschdagen, het zijn dagen van reinigen. De zonde brengt zulk een vlek op ons, Hoz. V : 3, Israël heeft zich verontreinigd. Tit. I : 15, Beide haar verstand en consciëntie is bevlekt. Een treurige ziele, als ze treurdag houdt, zoo doet ze met haar vuile ziele gelijk een vrouwe met haar vuil lijnwaad doet; ze smijt het in 't water, door 't wrijven van hare handen en bijtend sop dat ze er op doet, weet ze het schoon te krijgen, en dan brengt ze het nog op het veld in de lucht, en ze wil dat het de hemel zuivere. Zoo gaat het met de treurdagen, Jes. I : 16, Wasschet u, reiniget u, doet de boosheid van uwe handelingen weg. Jer. IV : 14, Wascht en reinigt uw harte van boosheid, opdat gij behouden

wordt. Jac. IV :8. Reinigt de handen gij zondaars, en zuivert de harten, gij dubbelhartigen.

3. Treurdagen zijn biddagen. Kan iemand wel treuren zonder bidden ? Dan buigen zij hun knieën en breiden hun handen uit tot God, Die in den hemel woont, Joël II :13, 17. Zij weenden als zij hunne harten scheurden, en riepen, spaart ons, en werpt ons van Uw aangezichte niet weg, Ps. LI : 13, en Hand. IX : 11, Ziet hij bidt, dat ging niet zonder treuren. Hand. XVI, daar lag die stokbewaarder met tranen op zijn knieën. 2 Chron. XXXIII, daar lag die koning Manasse als een wormpje met tranen, toen hij een treurdagje kreeg,

4. Treurdagen zijn dagen van hope. Ezra X : 2, toen zij zoo treurig Wierden, zei Ezra, daar is hope dezen aangaande, Israël zal gered worden. Spreekt dan zoo een ziele eens aan, zij zullen zeggen, ik heb een hope op God, **ik zal** Hem nog loven, Ps. XLII: 6. Wij zijn niet, zeggen zij, als diegenen, die **geene** hope hebben, 2 Thess. IV : 13. Wij zijn niet zonder hope, Eph. 11: 12.

5. Treurdagen zijn troostdagen. Dat is wat raars, zult gij zeggen, in de droefheid blijdschap en vertroosting te vinden. Het mag zoo raar zijn als het wil, 't is evenwel waar. Matth. V :4, Zalig zijn die treuren, **want** zij zullen vertroost worden; en Ps. XCVII in den rijm van het zevende vers,

Blijdschap komt na veel smerten
Allen oprechten herten.

Dat laatste daar hebben wij wat over te spreken met u. Wij hebben u de geestelijke droefheid vertoond, waarin die bestaat. Toen hebben wij u eenige ware **teekenen** doen zien. Nu moeten wij zien

I. Dat de treurigen mogen hopen op den Naam van den Heere Jezus.

II. Dat zij tot vertroosting zullen gebracht worden.

III. Wat dat is, als de Heere nabij die treurigen komt.

Dat zijn onze drie stukken. Wij zullen ze u zonder omslag zoeken voor te stellen.

1. Treurig hart, gij moogt hopen op den Heere Jezus en op Zijnen Naam. Gij mocht in uw hart denken, mag ik hopen en vertrouwen dat ik om Christus wille genade gekregen hebbe? Ja, dat moogt gij vertrouwen,

1. Gij **zoudt** anders **zoo** niet kirren, **had** de Heere **u** geen **duif**-**hart** gegeven. Was 't de Geest **Gods** niet, die zweefde in uw harte en op de wateren, uwe **oogen** zouden niet zijn als **fonteinen**;

o gij zoudt zoo niet treuren, indien gij een steenen harte had, maar nu dat uw harte als was is, zijn uwe oogen als fonteinen van water, Jer. IX:1.

2. **Die in den rechten treurdag** zijt, gij moogt als een kirrend duifje naar de klove der steenrotsen vluchten, Hoogl. II : 14, die rotssteen, daar kunt gij in schuilen. Wie is dat? Paulus zal het u zeggen, de rotssteen is Christus, 1 Cor. X : 4. Azaph zal het u zeggen. Gij zijt de rotssteen van mijn harte en mijn deel in eeuwigheid, Ps. LXXIII : 26. Die rotssteen, Christus, die roept u naar Hem toe, Matth. XI: 28. 'Hij noodigt, Hij verzoekt u, Hij smeekt u, Hij moedigt u zelfs aan, Hij zegt, Ik moet bij u komen, Ik ben voor anders geen, mijn Vader heeft Mij geen andere commissie gegeven, als dat Ik zou zoeken hetgene dat verloren was, en dat Ik de treurigen zou troosten. Ik ben tot u gezonden, opdat Ik zou geven sieraad voor assche, vreugde-olie voor treurigheid, en het gewaad des lofs voor een benauwden geest, Jes. LXI: 1-3, Gij zult zoo neergebogen niet altijd blijven, Ik zal u nog wel eens den **Heere** doen loven,

3. Gij moogt hopen en vertrouwen, 't zal niet altijd zoo blijven, gij zult nog wel eens blijde gemaakt worden eer gij sterft. Zonder troost zij niet sterven; daar de rechte droefheid is, hebt gij het in blijdschap zien veranderen. Hebt gij de harpen aan de willigen moeten hangen, hoopt vrij dat gij ze er wel weer eens zult afhangen. God zal uw zak ontbinden en Hij zal rouwe en droefnisse doen wegvlieden,

God zal met u handelen als een moeder met haar troetelkind, hoe **teeder** handelt zij dat? Jer. XXXI : 20. Hij zal u troosten en verlossen ; ziet het Esth. VIII: 16, Bij de Joden was het licht en blijdschap en vroolij kheden ; die Mordechai, die zoo al schreeuwende langs de straten ging met een bitter geroep, korten tijd daarna zag men hem met blijdschap. Wacht ook uw tijd, 't kan niet missen, de regen van droefheid moet voorgaan, zal de blijdschap des hemels volgen; de blijdschap komt niet voor dat de ploeg van de Wet uw harte omgeploegd heeft, en dat er tranen vooraf gegaan zijn. De wereldsche menschen hebben een maaltijd te wachten in de hel, daar twee schotels zullen opgedischt worden; de eene is weening der **oogen**, en de andere is knersing der tanden. De rechte treurigen die hebben ook een maaltijd te wachten in den hemel, daar ook twee schotels opgedischt zullen worden; die **genooden** zullen **eenen** schotel hebben van verzadiging van vreugde bij **Gods aangezichte** en de tweede schotel, liefelijkheid **aan Gods** rechterhand eeuwiglijk, Ps. XVI: 11, Jes. XXXV : 10.

Daar is ons eerste; gij moogt hopen, want het zal wel met u gaan.

II. Ons tweede stuk is : de treurigen zullen vertroost worden, zij zullen troost krijgen zoo zeker als God is, 2 Thess. 11 : 16, 't Zal een eeuwige en sterke vertroosting zijn. Het is **Godseerenaam**, dat Hij de nederigen vertroost, en Hij zal dien naam aan geen ander geven, die naam is Hem wezenlijk eigen. Nu moet uw harte denken, wat doet God dan, als Hij troost ? Dan doet Hij groote dingen. Weet gij wat ?

1. Hij is doorgaans bij die treurigen gelijk een moeder en een vader bij hun ziek kind; zij gaan van 't bed niet af, zij doen al wat zij kunnen om het te verkwikken. Vindt gij treurige zielen, daar zult gij God vinden. Waar zoo twee of drie van die **menschjes** zijn, daar is God, Matth. XVIII: 20. Hij woont bij hen, Jes. LVII :15, en Ps. XXXIV : 19, Ik ben nabij de gebrokenen van harte, zegt God! O! als gij zoo een treurig harte hebt, dan zult gij wel voelen dat God dicht bij u is; gij zult wel eens moeten zeggen, gewisselijk is God aan deze plaatse! en ik heb het niet geweten, gelijk Jacob zei, Geh. XXVIII:16, God is in mijn kamertje geweest en ik wist het niet. God zal het u daarna doen verstaan. Ezech XLVIII : 35, den naam van die plaatse zult gij noemen, de **Heere** is aldaar.

2. Hij troost ze zoo door Zijn Woord; nu dat Ik u zoo een week harte gegeven heb, nu zeg Ik, Mijn lust is aan u, Jes. LXII:4; nu gij zoo gekneusd komt, nu heb Ik niets tegen u, uw offer is Mij aangenaam, Ps LI : 19 en Math. XXVI : 13, toen die vrouwe zoo gekneusd was, van die vrouwe zal gesproken worden, zei God, hee I de wereld door. Dat Zijn lust aan u is, dat doet Hij u voelen in uw treuren, door u zoo eenige aandoeningen van liefde en blijdschap te geven, gij zijt zoo gerust, als gij treurende uw harte tot God uitgesproken en voor Hem open gelegd hebt, en Hem al gezegd hebt wat er op uw harte is.

3. God troost ze met Zijn Zoon den Middelaar; die, zegt Hij, is een Behouder en Zaligmaker, gaat naar Hem toe om door Hem behouden te worden. Die verslagene gaat, maakt die zalig, zegt Hij tot den Middelaar, grijpt ze, neemt ze, ontdekt ze, verbindt ze in hunne smarten, Ps. CXLVII : 3, Gij zijt die Herder, die het verlorene gaat zoeken, verbinden en **heelen**, Ezech. XXXIV : 23, daartoe heb Ik **U** gezalfd, Jes. LXI: 1-3.

4. Hij troost ze zoo in hun treurdag. Hij geeft Zijn Geest aan die menschen. Zij liggen al en klagen dat zij geen Geest voelen, maar Hij geeft hun den Geest der nederigheid, zachtmoedigheid, bescheidenheid, medelijden, des gebeds; den Geest die hen doet

estimeeren God en Zijne gemeenschap.. Men kan van hen niet zeggen, 't zijn natuurlijke menschen, die den Geest niet hebben, gelijk er van de wereld gezegd wordt, Jud. vs. 19, aan alle kanten straalt er Geest van hen af. God troost ze met den Bijbel niet alleen, maar Hij zegt, de bediening van het Woord zal voor u zijn, Ik zal u brengen daar een goede bediening is, of Ik zal de bediening brengen daar gij zijt. Jes. LIX : 21, Dit is Mijn verbond, dat Ik met u maken zal, dat Ik met Mijn Woord en Geest niet van u wijken zal ; dat zegge Ik tegen den Middelaar eerst, en daarna ook tot u, dat Ik met Mijn Woord van uwen monde niet wijken zal, noch van den monde uwes zaads tot in eeuwigheid toe; daar gij treurigen vindt zult gij den Bijbel vinden. Gij gaat zoo dikwijls met blijdschap naar de kerk, en gij komt er zoo dikwijls met blijdschap uit, en als gij begint bekommerd te zijn, dat er geen goede bediening zal zijn, hoe treurt gij, maar God zal het alles wel voorzien.

5. God troost ze zoo. Als gij den Bijbel in uw huis hebt, al hadt gij geen bediening, zoo kan ik u **daarmede** ondersteunen, Als gij zulke of zulke beloften leest, leest zoo vlug dat vers niet, zegt God, ziet eens wat het zegt. Een zekere vrome vrouw, bedroefd zijnde, las eens Jes. LVII: 15, daar God zegt, Ik zal wonen bij dien, die **eenes** verbrijzelden en nederigen **geestes** is, opdat Ik levendig make den geest der nederigen, opdat Ik levendig make het harte der verbrijzelden: dat ben ik, zei ze, ik ben zoo verbrijzeld, ik ben zoo nederig, zoo is dan het gevolg dat de Heere bij mij wonen zal, dat Hij mij zal levendig maken. De beloften lezende, zoo werken zij er mede, en voornamelijk werken zij daarop, wie zij toekomen. Hand. II : 39, U komt de belofte toe, Hebr. VI : 17, 18, gij zijt erfgenamen der beloftenisse, en opdat die erfgenamen een sterke vertroosting zouden hebben, zoo is God daar met een eed tusschen gekomen. Let er toch op, zegt God, al de beloften zijn voor u, Ik heb ze om uwentwille laten beschrijven, dat is zoo uw deel, gij hebt part en lot in dat woord.

6. Ook vertroost Hij hen door aanmoedigingen; is het Woord der bediening niet genoeg. Hij verwekt de principaalste in de gemeente, elk is op de been om hen te verkwikken. Hand. XIII: 15, als zij de wet gelezen hadden, zoo zeiden de oversten der synagoge, mannen broeders, indien daar eenig woord van vertroosting tot den volke in u is, zoo spreekt. En Hand. VIII, de kamerling had niemand ontmoet, de Geest zond Philippus tot hem, toen reisde hij daarna zijnen weg met blijdschap, vs. 39. Zijt sterk en kloek, geeft den moed niet verloren, en Hij zal ulieder harte versterken,

Ps. XXXI : 25. Wacht op den Heere, zijt sterk, en Hij zal uw harte versterken, ja wacht op den Heere, Ps. XXVII : 14.

7. De Heere vertroost hen, met hun indruk te geven dat Hij de Hoorder is van hun treuren; Hij hoort de stemme van die treurige bidders, en zegt, uw geroep dat verveelt Mij nooit, klopt maar op de heupe, Ik mag 't wel lijden. Jer. XXXI: 19, Een treurig hart heeft bij niemand veel ingang als bij God. Ik storte mijne klachten uit, zeggen zij, mijn God zal mij hooren, Micha VII: 7. Dit is de vrijmoedigheid die wij tot Hem hebben, dat zoo wij iets bidden naar Zijnen wille, Hij ons verhoort, 1 Joh, V: 14.

8. Hij troost ze, met zulk een moed te geven, ten blijke dat Hij ze gehoord heeft. En zoo zijn ze zoo welgemoed van binnén, al krijgen ze de gewenschte antwoorden ten eerste niet; zij zijn zoo lijdzaam, zij willen het gemis zoo dragen, en zeggen, in verwachting van zulk een goede verhooring, ik zal hooren wat God de Heere spreken zal, want Hij zal tot Zijn volk ende tot Zijne gunstgenooten van vrede spreken, Ps. LXXXV: 9.

9. God troost ze, met ze te doen zien, dat Gods hand in alles is; Hij doet ze de regeeringe Gods zien in al het schepsel, in de duivelen, in alle schepselen. God moet het al regeeren, zeggen ze, en ik leve onder die teedere zorg. Hebt gij naar mij gezien, zei. Hagar, Gen. XVI: 13. Weer, wind, alle schepsels zijn voor hen ten goede. Jer. XXIV : 5, Ik heb ze naar het land der Chaldeen weg geschikt, hun ten goede. Ik zie Gods hand, zeggen zij, in alles, en het geheele schepsel moet voor mij ten goede werken, Rom. VIII: 28.

10. God troost ze met Zijne hulpe in hun nood. Als hun nood extraordinair groot is, dan zegt Hij, vreest niet, wormpje Jacobs, want Ik ben met u, zijt niet verbaasd, want Ik ben uw God, Ik helpe u, Ik sterke u, ook ondersteun Ik u met de rechterhand Mijner gerechtigheid, Jes. XLI : 10. Als gij in het vuur en in het water zult gaan, uw Heiland en Verlosser, de heilige Israëls, is met u, Jes. XLIII : 1-3; en Dan. III : 25, daar komt de vierde man in den oven en troost die jongelingen; en Dan. VI : 23, bij al die schrikkelijke leeuwen komt een Engel. De hulpe Gods is groot en zichtbaar, zoodat elk verbaasd moet staan.

11. Ach zegt God, Ik ben op weg om u tegemoet te gaan, terwijl gij roept dat Ik van verre sta. Hij ontmoet ze als een vriend, Jes. LXIV : 5. Hij gaat ze tegen. Ik ben nu gekomen, zei die Vorst van het heir des Heeren, Jos. V : 14 en 1 Sam. IV, God is in Israëls leger gekomen, Hij is vaardig tot hunne hulpe, wee ons!

12. Hij traost ze met te zeggen, gij bezit het harte Gods. Gij

hebt mij het harte genomen met eene van uwe oogen, met een keten van uwen hals, Hoogl. IV : 9. Met wat voor een oog? Met die oogen, die als de vijvers te Hesbon waren, Hoogl. VII : 4. Gij bezit Mijne liefde, zegt God, gij zijt als het zwart van Mijn oogappel, Zach. II : 8.

13. Hij troost ze met hun toe te zenden bedrevene **practizijns**. Gij zult geen treurigheid in den Bijbel vinden, of gij zult er een bedreven Samaritaan bij vinden ; gij zult geen treurig hart vinden, of gij zult er ergens een van de bedrevenste bij vinden. God zegt, gaat naar die treurigen en troost ze, spreekt ze een harte in 't lijf.

14. Hij brengt ze tot het geloove, en Hij brengt die gekrookte rieten van de kleinste trappen zoo door al de trappen heen, tot den hoogsten trap toe. Eerst zijn ze een **gekrookt** rietje, op den allerkleinsten trap. Dan brengt Hij ze tot aankleving. Dan wordt het een estimeerend rietje ; zij estimeeren God en Zijne gemeenschap, dat is hun de allergrootste schat, Ps. LXXIII : 25. Ziet ook Phil. III : 7, 8. Dat rietje brengt God ook tot hope, Hebr. XI : 1. En dan brengt Hij dat rietje tot vrijmoedigheid, om door redeneeren hun staat op te maken; ik kan niet langer ontkennen, de Heere is mijn deel, zegt mijne ziele, daarom zal ik op Hem hopen, Klaagl. 111 : 24. Dan begint dat rietje verzekerd te worden ; ik weet, ik voel, en ik ondervind dat ik in den Heere geloove, 2 Tim. I : 12. Zoo is de **treurdag** een troostdag. En dan komen zij op het allerlaatste trapje, dat is het **allergrootste**; Ik ben u nabij, zegt de Heere, Ps. XXXIV : 19.

III. Wij hebben gezien dat de Heere bij hen komt, maar nog niet wat dat nabij komen is, dat dichte bij, waarvan wij in de even aangehaalde plaats lezen. Nu moeten wij dan zien wat dat is, als de Heere nabij die treurigen en gebrokenen van harte komt, en hoe dat is wat aangenaams, en hoe daar is een sterke vertroosting in zoo afgezonderd te zijn van al zijn bezigheid, en zoo door een aangename familariteit met God om te gaan, en wat dat is, als God hen doet smaken van het manna dat verborgen is, en zij in de binnenkameren geleid worden. O dat begrijpt het **aller**verhevenste in zich. Weet gij wal voor dingen dat in zich heeft? Wij zullen 't u noemen; die het ondervonden hebben, **zullen** 't kennen, die het niet ondervonden hebben, kunnen het nog krijgen,

1. Eerst, zij voelen **zooveel** strijd niet meer. Och God, zeggen zij, wat heb ik bekommernis gehad, of mijn droefheid naar de wereld, dan of zij goed was; maar mij dunkt, ik kan niet meer twifelen, ik kan niet loochenen dat de goede droefheid in mij

is; och ik mocht het werk **Gods** ontkennen, het kan geen morgenwol ke wezen, 't heeft al zoo lang geduurd, 't is niet over iets in de wereld; de droefhed, die ik uitsta, ik durf niet zeggen dat het geen goddelijke is.

2. Ik durve **zoo** niet spreken, als ik tevoren gesproken heb uit de hoogte, ja ik kan niet meer zeggen, heeft dan God vergeten genadig te zijn, Ps. **LXXVII** : 10, en Ps. **LXXXVIII** : 9, Hij heeft mij besloten, **zoodat** ik er niet uitkomen kan, als een gevangen man. Ik zou eer tot mijn ziele zeggen, waarom zijt gij **zoo neêrgebogen**? hebt gij geen reden om het **contrairie** te zeggen? Ps. **XLII** : 12. Zou ik dan gaan zeggen, mijn ziele weigert getroost te worden, Ps. **LXXVII** : 3. Het is of er iemand neffens mij ging, die zei, **Gods** gedachten zijn niet als uwe gedachten, en Zijne wegen zijn niet als uwe wegen; als gij **zoo** spreekt, dan zijt gij maar als een groot beest bij God, als het jong van een woudezel, Jes. **LV** : 8 en Ps. **LXXIII** : 22.

3. Dan komt God, en die zegt, wie heeft u week gemaakt, van wien hebt gij het gekregen, hebt gij het **uzelven** gegeven? Och neen, zeggen zij. Hebt gij 't dan door opvoeding? Och neen, **Heere**. Hebt gij het bij de goddeloozen gekregen? Neen. Hebt gij 't bij de vromen gekregen? Neen, ook al niet. Hebt gij 't dan van uwe predikanten? Neen, Heere. Hoe komt gij dan **zoo** verre, spreekt het eens uit? Och God! ik moet zeggen, de Almachtige heeft mij week gemaakt, God heeft mij geroerd en geen **mensch**; tevoren was ik er vijand van, ik verachtte het, ik wilde het niet; ik had 't liever mijn leven niet gehad, maar nu heb in het lief.

4. God doet het geloovig blijven en groeien. Is uw droefheid onberouwelijk en is uw bekeering onberouwelijk, zegt God, Mijne genade is ook onberouwelijk, Ik **beklage** het Mij nooit dat Ik u verbrijzeld hebbe; en **zoo** vertrouwen zij ditzelve, dat Hij, die in hen het goede werk begonnen heeft, dat voleindigen zal tot op den dag Jezu **Christi**, Phil. **I** : 6. De Heere zal het voor mij voleinden; Uwe **goedertierenheid** Heere, is in eeuwigheid, en laat niet varen de werken Uwer handen! Ps. **CXXXVIII** : 8.

5. God doet ze geloovig werken, eenvoudig en oprecht; zij roepen **zoo** dikwijls God tot een getuige, en zeggen, Heere 't is mij niet om dit of dat te doen, ik doe het uit geen verkeerde inzichten, ik **aanroep** U, en dat doen ze **zoo** dikwijls, tot een getuige over mijne ziele, 2 Cor. 1 : 23. Proeft mij, Heere, **ende** verzoekt mij ; toets mijne nieren, **ende** mijn harte, Ps. **XXVI** : 2. Doorgrond mij, o God, **ende** ken mijn harte; beproef mij, **ende** ken mijne gedachten. **Ende** zie of bij mij een schadelijke weg zij,

ende leid mij op den eeuwigen weg! Ps. CXXXIX: 23, 24. Ja zij toepen de vromen ook om, hen te toetsen; bedrieg mij niet, zeggen zij, en hoe menige hebben er uit éénen mond het goede moeten spreken! En zij roepen hun consciëntie tot getuige. En komt er druk en kruis, beproef mij, Heere zeggen zij. Laat het schuim weg gedaan worden, en het massief blijven.

6. De Heere die troost ze in 't nabijzijn zoo, dat Hij hun harte bewerkt om hunne zielzaken in Zijne hand te geven voor tijd en eeuwigheid. Leven en dood geven zij in de hand Gods, Ps. X: 14. Zij wentelen hunnen weg op den Heere, en ze zijn blijde als ze 't in de hand van God gegeven hebben, en zeggen tot Hem, Gij zult het maken beter als ik of iemand, Ps. XXXVII: 5, en zoo sterken ze zich met David in den Heere hunnen God, in zijn Wezen, Personen, eigenschappen, in 't verbond der genade, 1 Sam. XXX: 6. Het is al voor mij, zeggen ze, en wie of wat zal er dan tegen mij zijn, zoo God voor mij is? Rom. VIII: 31.

7. Zoo komt er ook een **familiaire** gemeenzaamheid, en daar men gemeenzaam is, daar is men vrij op malkanderen, men verbergt er niet met alle, het allergeheimste en gewichtigste zelfs niet. Zoo doet God, zal Ik voor Abraham verbergen, wat ik doen zal? Gen. XVIII: 17, zal Ik voor die treurigen verbergen, hoe Ik omtrent hen ben? Dat kunt gij vatten uit die spreekwijze, Gij hebt mijne rechterhand gevat. Gij zult mij leiden door Uwen raad, Ps. LXXIII: 23, 24.

Dan krijgen zij ondervinding van die dingen, die God ooit aan Zijne gunstgenooten mededeelt. Dan ondervinden zij, wat het zegt, 'Ik ben God de Algenoegzame, Gen. XVII: 1. Ik ben uw schild en loon zeer groot, Gen. XV: 1, Welgelukzalig is dat volk, diens God de Heere is, Ps. XXXIII: 12. En van dat woord, als God zegt tot de ziele, Ik ben uw heil. Ps. XXXV: 3, en van dat, Hij kusse mij met de kussen Zijnes monds, Hij heeft mij gebracht in Zijne binnenkameren, Hoogl. I: 2, 4, en van dat woord, Hij voert mij in het wijnhuis, Hoogl. II: 4, en van dat woord, doe was ik in Zijne ooggen als eene die vrede vindt, Hoogl. VIII: 10, en van dat, Zijne genegenheid is tot mij, Hoogl. VII: 10.

Dan kregen ze ondervinding van 't **geheele** beloop van den XXIII Psalm, en van dat woord van Ps. LXVIII: 21, Die God is ons een God van volkomene zaligheid, en bij den Heere, den Heere zijn uitkomsten tegen den dood. Ook dan van Jer. XXXI: 20, Is Efraïm Mij niet een dierbare zone? is hij Mij niet een troetelkind? En dan in het Nieuwe Testament van dat woord, Joh. XIV: 21, 23, Mijn Vader en Ik zullen ons aan u openbaren en

woningen bij u maken ; en van dat woord, Openb. II: 17, gij zult eten van het Manna dat verborgen is voor de wereld, en dat de blinde dwaze wereldling niet en schat.

Geliefden ! God spreekt zulk een harte wel eens zoo aan : toen gij daar flus zoo schreide om Mijn gemis, en uw harte scheurde, stond Ik bij u, en Ik noodigde er Mijne engelen op om het te aanschouwen ; daar was blijdschap over in den hemel, Luc. XV : 7. Toen uw harte zoo nabij Mij was, toen was Mijn harte nabij u, en Ik zei, kom Mijn liefste, laat Ik u eens een blijkje van Mijne eeuwige onbezwijkelijke liefde geven, laat Ik u eens omhelzen en naar uw harte spreken.

8. Ten laatste, troost Hij ze, als Hij nabij hen is, zoodat Hij zegt, komen er geen aangename gedachten in u op, zoodat gij begint te zeggen, mijn kommer, vreeze, doodigheid zal, als ik in den h e m e l k o m , t e g e l i j k e i n d i g e n , j a , m i j n U te zijn, mijne nieren verlangen zeer in mijnen schoot, Job XIX ! i k w o u d a t G
kwaamt, kom, ja kom haastelijk, Heere Jezu, Amen, Openb. XXII : 20.

k. Zoo

treurdag

zo: o c h w a s i k z o o m e d e

u

ulieden,

t o t Z e e r e , e

TWEE-EN-VIJFTIGSTE PREDIKATIE

OVER MATTH. XII: 20, 21,

Waarin :

- I. Elk opgewekt wordt tot dat rechte treuren.
- II. Aangewezen wordt hoe hoog die droefheid moet gaan.

Wij lezen, **Zach. I : 8**, dat de Profeet een wonderlijk stuk zag, Gij zult zeggen, wat zag de Profeet? Hij zag een man, rijdende op een rood paard, dat stond tusschen de myrthen, die in de diepte waren. Wat zag de Profeet? Myrthen. Wat deden ze in de diepte? Wie was de man, die op dat roode paard zat en midden in die diepte stond?

Wat waren die myrthen? Vrome, bekeerde, geloovige, heilige menschen; 't waren **zulken**, die tevoren doornen en **distelen** waren, daar God van gezegd heeft, voor **eenen** doorn zal een denneboom opgaan, en voor **eenen** distel zal een myrteboom opgaan; **ende** het zal den Heere wezen tot **eenen** name tot een eeuwig **teeken**, dat niet uitgeroeid en zat **worden**, Jes. LV : 13. Waarom komen de vrome, treurige, geloovige, heilige menschen onder den naam van myrthen voor? Hierom.

1. Eerst, een myrteboom is een aangenaam gewas, een koning en een bedelaar slaat er zijn ooge op; **zoo** is 't met een vrome ; ze zijn aangenaam bij God, die slaat er Zijn ooge op, en Hij zegt, Ik zal op u zien, Jes. LXVI : 2. Gij hebt Mij het **herte** genomen, Hoogl. IV : 9. Mijn lust is aan **u**, **Jes. LXII** : 4. Elke vrome is **overtreffelijker** als zijn naaste, Spr. XII : 26.

2. De myrthen zijn een vruchtbaar gewas; de vromen zijn ook vruchtbaar. Hand. II : 47, daar kwamen er dagelijks toe die zalig Wierden. Elk staat daar vervuld met vruchten der gerechtigheid, die daar zijn tot heerlijkheid en prijs **Gods**, Phil. I : 11.

3. De myrthen zijn des zomers en 's winters groen; de vromen zijn als een groene inlandsche olijfboom. Zijn ze geplant in de voorhoven des **Heeren**, gelijk ze zijn, **zoo** wordt haar gegeven te groeien; in den grijzen ouderdom zullen ze nog vruchten dragen, die vet en groen zijn, Ps. XCII : 14, 15. Zijn er winters, in welke de plasregens komen, ze blijven hunne genade houden. Jacob bleef zijne genade houden in het huis van Laban, en **Jozeph's genaden** bleven in het huis van Pharao, en de jongelingen en Daniël in **Babel**, hunne **genaden** bleven groen.

4. De myrthen beminnen de diepte in valleien en wateren ; een vrome heeft ook zulk een trek tot de wateren. Wat voor wateren? Tot de wateren, die uit Christus' zijde gevloeid zijn ter verzoening uit die bloedfontein, **Zach. XIII:1**, en tot de wateren van de genade **Gods**, Ezech. XLVII :1, en tot dat water van heilige tranen en boetvaardigheid. Dan is hij zoo in zijn schik, als hij zeggen kan : ik **schreie** tot U, Job. XXX : 20.

Daar hebt ge nu de myrthen, maar die stonden in de diepte. In wat voor diepten? 1. In de diepte van nederigheid. 2. In de diepte van armoede. 3. In de diepte van kruis, druk, vervolging en tyrannie.

1. Zij hadden hun diepte van nederigheid; de vromen ook.

Ze zoeken **zoo** nederig te zijn als Abraham, Gen. XVIII: 27, Ik ben maar stof en assche, mag ik tot U spreken ? als David, 2 Sam. VI : 22, ik zal mij nog geringer aanstellen.

Ze zijn als die groote Paulus, die **zeide**, ik ben maar een ontijdig geborene, de allerminste van alle de heiligen, en de voornaamste der zondaren, die niet waardig ben een Apostel of een Christen genaamd te worden.

2. De vromen staan **zoo** ook in hun diepe armoede, uitwendig doorgaans, maar inwendig altijd. Zij zijn dikwijls uitwendig als de Macedoniërs, 2 Cor. IX: 2 en Jac. II : 5, De armen dezer wereld heeft God uitverkoren. Zij hebben dikwijls met hun Heere een en dezelfde taal, Matth. VIII : 20, ik heb niet waar ik mijn hoofd op nederleggen kan. Jacob had niet als den steen, daar hij zijn hoofd op nederleggen kon, Gen. XXVIII: 11. Maar altijd en **altemaal** staan zij in de diepte van hun geestelijke armoede; zij hebben geen geld, noch prijs, noch penning, noch penningswaarde, Jes. LV : 1. Zij hebben geen gerechtigheid, Phil. III: 9. Och armen ! zij zijn naar de ziele doodarm.

3. Dan staan zij nog in de diepte van vervolgingen. Wat al tyrannyn en druk ontmoeten hen! De Apostel Paulus had misschien ook al zulke dingen in zijne gedachten, als hij **zeide**, Rom. VIII: 35, 39, niets zal ons scheiden van de liefde **Christi**, noch hoogte, noch lengte, noch diepte.

Daar **zoo** in die diepte staande, **zoo** komt een man met een rood paard, die staat daar midden in. Wie zal deze man wezen? Wie zou het anders wezen als de Heere Jezus Christus, de **Zone Gods**, die Man, die voor dat volk een Verberginge is, Jes. XXXII : 2, **die Man** en Held bij welken God hulpe besteld heeft, Ps. LXXXIX : 20. De Man van **Gods** rechterhand, Ps. LXXX : 18. Die Man, wiens naam is Spruite, **Zach. VI : 12**. Die Man, die de Vorst is van

het heirleger des Heeren, Jos. V : 14. Die Man, die Gods Medgezelle is, Zach. XIII: 7. Die zat en was rijdende op dat roode paard. De Propheet zag eens roode, bruine, hagelvlekkige paarden ; roode beduiden een schrikkelijke verwoesting; bruine wat minder; hagelvlekkige, dan was er altemets wat ruste en altemets tyranny. Hier ziet hij roode, dat is als de tyranny en de druk op het hoogste is. Wat was dit te zeggen? De Heere wou zeggen, Ik heb dit paard onder Mijn bewind, zoo ook de tyranny en de oorlogen; Ik geef iemand in de macht van de oorlogen en Ik doe ze ophouden, dat doe ik tot aan het einde der aarde, Ps. XLVI: 10. Ik houde Mijn volk daarin staande, Mijne regeeringe is meester, in het heetste van den strijd ben Ik uw Helper; Ik heb het bewind over alles, vertrouw maar op Mij, Ik zal u helpen, en Ik, uw Helper, begeve noch verlate u nooit, al wierd gij door vuur en water en gejaagd, Ik zal u helpen.

Dat zag de Propheet. Hij droomde niet, die zake was waar, hij zag het voor zijne oogen. Hoe zaagt gij het, man? in belofte en voorzegging, of in ondervindinge?

1. In voorzegginge; mijn Heere zeide, dat het met de kerke in alle eeuwen zoo gaan zal; gij zult myrthen vinden, die in de diepten raken, Ik zal op het paard zitten tut hunne hulpe, zegt hun dat het zoo zal gaan.

2. Ik zag het in de ondervinding. Zach. I : 13 zeide God tot den Engel, spreek dien jongeling aan met goede woorden, troostelijke woorden, Ja allerliefste Heere, kon hij zeggen, Gij staat hier in ons midden als onze Helper, en als Gij vóór ons zijt, wie of wat zal tegen ons zijn?

Geliefden, dit wonderlijk gezicht gezien hebbende, zoo wilden wij u en ons zelve wel in drie dieptens hebben.

De twee anderen wenschen wij u niet toe; daarvan moeten wij zeggen, gelijk als Paulus tot Agrippa zeide, mijne banden wensche ik u niet toe, maar mijne genade en mijn Christendom, Hand. XXVI: 29. De uitwendige armoede en genade in vervolgingen wensch ik u niet toe, maar deze drie dieptens wensche ik u toe, de geestelijke armoede, de nederigheid, en de goddelijke droefheid of de verslagenheid en het treuren als wij zondig zijn, dewijl we van die laatste diepte, de geestelijke rouwe, met u moeten spreken.

Eene reis twee of drie hebben wij u die diepte getoond.

Misschien wierd gij belust, waaraan ge het zoudt kunnen weten of gij zoo verre gekomen waart.

Dat hebben wij u zoeken te toonen in levendige blijken.

We zeiden toen, ze moet niet alleen wettisch blijven, maar ze

moet ook Evangelisch worden ; gij moet uit de Wet uitgaan, gij moet ze ten einde gaan. Het einde van de Wet is Christus,

Toen toonden wij u dien Man, die in de diepte was, hoe dat Hij nabij die gebrokenen was. Vromen, zeiden we, zullen licht zeggen, ik wou dat gij mij eens tot die droefheid wilde opwekken en dan eens **toon**en, hoe hoog dat ze gaan moet; kan ze niet te hoog gaan ?

Dat **zullen** wij u ook met een woord doen zien, als het God belieft. Een zondaar zal zeggen, ik kenne ook treuren; hierom dan zullen wij **u** de droefheid van de wereld ook doen zien, en hoe dat die den dood werkt. Dat zijn zoo drie of vier zaken, daar wij ons aog mede bezig zullen houden, zoo God wil. Tegenwoordig hebben wij deze twee dingen:

I. Eerst, zullen wij elkeen opwekken tot treuren. Breekt uw harte en scheurt het, goddeloozen en onbekeerden; hoe kunt gij zoo droog en hard van harte zijn? Vromen, hoe kunt gij ook zoo gesloten zijn?

II. Ten tweede, hoe hoog moet het gaan? Dat zullen wij er ook met een woordje bijvoegen, hoe hoog het diende te gaan.

De wereld ziet niet gaarne die droefheid naar God, zij moet evenwel in **u** zijn, **mensen**, of gij moet verloren gaan. De wereld heeft evenwel niets **nooder**. Wij lezen dat het eens niet regende in drie jaren en zes maanden; wij gelooven dat er hier wel zitten, daar het al langer geleden is, dat zij niet een regen van tranen gestort hebben over hunne zonden. Dan lezen wij dat **Elia** bad en de hemel gaf regen; och dat het ook **zoo** was bij vroom en **onvroom**! De tranen ontbreken maar al te veel, vroom en **onvroom** zijn maar al te blijde zonder grond; zij zien altemets tien voor twintig aan, en twintig voor dertig aan. Ei laat ons recht oordeelen; onvromen, tot **u** is deze last meest.

I. Vromen en onvromen, laat ik **u** tot dit treuren eens opwekken. Waarom, zult gij zeggen, moeten ik en gij **zoo** treuren?

I. Eerst, omdat ik en gij **zoo** zondig zijn, en elke zonde is daar als een worm, die ligt en knaagt, ja zij is net als een heet vuur in de consciëntie, en 't is min of meer of gij al in de helle laagt. Wat voor water zal dat vuur blusschen en dien worm doden? Het heilige tranenwater, dat gezegende berouw. Zijn er wel heiligen in den Bijbel bekend, als dat vuur **zoo** brandde, die 't met dat water gebluscht hebben? Ja het. Ziet het in David en Petrus; als dat vuur **zoo** brandde, wat goten zij dat water vaardig op die vonken? Gij hebt ook **onvromen** die het gedaan hebben, Pharao en Achab, als hun de oordeelen verkondigd Wierden. Ziet

eens hoe Pharao en Achab, en de koning van Ninevé, schreiden, schreeuwden en treurden. Daar zijn zoo vele redenen niet om blijde te zijn; het is een groote zegen, te schreien en bedroefd te zijn.

2. Behalve dat, kunt gij tot een smeltende gestalte komen, dan is de genade vóór of binnen de deure; kunt gij hartelijk schreien over uwe zonden, dan is, zeg ik, de genade vóór of binnen uwe deure, dan zal Godeuw steenen herte wegnemen, Ezech. XXXVI : 26, Treuren en genade is moeder en dochter. Wij lezen, Matth. III : 16, dat de Geest in de gedaante van een duive op Christus neder kwam; maar in elk schepseltje, met dat het begint te smelten, komt eens duifjes aard, en dan zou men mogen gaan denken dat de Geest in de gedaante van een duive op hem was nedergedaald. Zoudt gij het niet doen, zoo treuren? Dat de Engelen 't met lichaamsoogen zagen, zij zouden er blijde over zijn, en al zien zij het niet met lichaamsoogen, zij zijn er evenwel blijde om, Luc. XV : 10. De liefde in der zondaresse harte en de tranen in hare oogen waren beter als de kostelijke zalve, Luc. VII. De Heere sprak van dezelve zooveel niet als van hare liefde en tranen.

3. Is 't eens dat iemand met den Heere worstelt, door tranen en bidden overwinnen zij Hem, Hos. XII : 5. Daar wordt gezegd, dat er te Athene zooveel heiligdommen waren, maar daar was één altaar, daar zij niet op offerden als tranen ; zij zeiden, dat de vergramde goden nergens mede te verzoenen waren als met tranen. Komt iemand met tranen op de wangen en slaande op zijne borst, het harte Gods is voor hem, Luc. XVIII : 13, 14.

4. De tranen doen ons en anderen zulk een nut. Rig. 11, als daar in dat leger dat Bochim was, de Engel des Heeren sprak wel hard maar ook liefelijk met hen. 1 Sam. VII, als heel Israël den Heere naschreide, gelijk een kind dat zijne moeder verloren heeft, zoo staat er, dat God Zich wendde van de hittigheid Zijns toorns. De tranen en de droefheid, weet gij wat ze zijn? Ze zijn eender als de Engel aan Abraham was; als hij zijne hand ophief om het kind den slag te geven, zoo greep de Engel het zwaard; en als gij weent, dan wordt de toorn Gods van u afgewend, en als gij rouwklaagt en treurt, dan zegt God, gij zult het kwaad niet zien, nu zijt gij Mij een troetelkind, nu gij met berouw komt, Jer. XXXI : 19, 20.

5. Gij zult vast tot de vreugde van Gods heil komen, hier of hierna, als gij treurt. Jes. LVII : 16-18, toen de zielen haast overstelpt zouden worden, toen zeide God, dat kan Ik niet zien:

Ik zie hare wegen, **ende** Ik zal ze genezen, **ende** Ik zal ze geleiden, **ende** hun vertroosting en wedergeven, namelijk hare treurigen. De grootste rouwklagers in den Bijbel zijn de liefelijkste zangers geweest, David, Heman, Asaph; ik **gedenke**, zeiden ze, aan mijn snaarspel, ik kan dat niet vergeten. Asaph was een man die bekwaam was tot zijn werk, daarom was hij onder de zangers gesteld. Hanna had gebeden en gesmeekt, 1 Sam. I, en 1 Sam. 11 hebt gij haren lofzang; haar **aangezichte** was zoodanig niet meer. Droefheid is de weg tot de ware blijdschap. De wereld zal eens moeten treuren, dat zij zooveel blijdschap hebben; maar Gods volk zal eens verblijd zijn, dat zij hier zoo getreurd hebben.

6. Wilt gij hier niet treuren, dan zult gij het eens eeuwig moeten doen. Wilt gij het dan niet liever hier doen? Het is immers beter hier een' beetje van de helle als hierna te treuren? **Hier** komt de droefheid de hel voor; de helle is eene plaats van weeninge der oogena; buitenste **duisternisse**; wat kiest gij dan, eeuwig te schreien of hier wat te **schreien**? Het moet toch geschieden. Ik denk dat het beter hier is. Konden ik en gij eens aan de gloeiende deure van den afgrond **hooren** de taal der verdoemden, waar zou ze in bestaan? In **zichzelve**n te vervloeken, dat zij te laat **geschreid** hadden. Gij zult zeggen, hoe weet gij het? Ik weet het, en gij kunt **het** ook weten, uit **Luc. XVI**. Die man, ondervindende hoe moeilijk het berouw in de helle viel, wilde iemand naar zijne broeders zenden om hen te waarschuwen, opdat zij 't vroeger mochten hebben.

7. Zoudt gij niet bedroefd zijn over uwe zonden, het is de naaste en techtste weg naar den hemel. Denkt gij dat met burgerlijk te leven en onopsprakelijk te zijn, en dat gij met kerksch te zijn, dat gij **daarmede** in den **hemel** zult komen? **Het** is recht **het** Paradijs misgelopen; de weg naar den hemel, dat is door 't dal der tranen te gaan. Wel dan, te treuren is noodig, opdat ik en gij den weg niet mis mogen gaan.

8. Behalve dat, iemand kan zonder geld en zonder eere naar den hemel gaan; hij kan **geld** missen, huis missen, **kleeren** en eere missen, maar dit kan hij **niet** missen. Zondaar, ik en gij **leven** in min of meer heimelijke of zichtbare zonden, en God legt mij en u geen anderen last **op** als berouw. Ik luistere, zegt God, of gij berouw **hadde**, treurt gij niet, zoo kunt gij niet bekeerd zijn, Jer. **VIII**: 6.

9. Gij moet er blijde **over** zijn. Zijn uw treurdagen uw blijde dagen? Ja, zoo een is vruchtbaar. Wat maakt het veld zoo vruchtbaar als de regen en de dauw? Wat maakt een Christen

zoo vruchtbaar als geestelijk gesmolten en **teeder** te zijn? Die dragen de meeste vrucht, en ook de vetste vruchten. Door die geestelijke tranen worden gesmoord de werken des vleesches.

10. En wat moet er u nog toe bewegen? Dit: de duivel heeft er **weinig vat op**, de vurige pijlen, die hij schiet in dat natte harte moeten smoren. Het is gelijk nat buspoeder, dat vat **zoo** licht geen vonk. Toen Petrus tot schreien kwam, had er de duivel niets aan. Toen Paulus **zeide**, ik diene God met vele tranen, toen had er **zijn** vijand niets aan. Toen die man, in bloedschande gevallen, tot tranen kwam, toen had er de duivel niets aan, 2 Cor. V

II. Wat moet u nog aanzetten? Als gij geen gesmolten harte hebt, God is onder de instelling niet. Kunt gij met een gesmolten harte onder de middelen der genade verkeereren, dan kunt gij zeggen, waarlijk is de Heere aan deze plaatse, de naam van deze plaatse is: de Heere is aldaar. Thomas wou zien of hij wou niet gelooven, en gij wilt licht en troost hebben; **zoo** gij **een** week en gesmolten harte hebt, zou zal de **zonne** der gerechtigheid opgaan in uw harte, want God zegt, Ik ben nabij de gebrokenen van **herte**, Ps. XXXIV: 19.

12. Ten laatste, gij zult niet lang treuren. Dat geloof ik niet, zult gij zeggen; hoe **lang** zal 't **dan** zijn? Zoolang als gij leeft zult gij zondigen; tranen en zondigen zullen gelijk ophouden. **Welnu**, zult gij zeggen, zal dat niet **lang** aanloopen? Neen 't, uwe dagen zijn **maar** eene handbreed, een span van vi'er vingeren, Ps. XXXIX : 6. De respijtbrief is niet groot, maar zeventig of tachtig jaren, Ps. XC:10. Dan zullen de **tranen** van uw **oogen** afgewischt worden, Openb. XXI : 4.

Gij zult zeggen, in zulke vroolijke dagen, als wij beleven, moet gij dan **zoo** prediken en spreken van treuren? Oordeelt of het niet in uw harte moet plaats hebben. God geve, dat het in uw harte mag plaats hebben. Lachen, zorgeloos, hardvochtig, onbewogen te zijn, past niet.

II. Ach Heere, zal iemand zeggen, ik ben onder de bedroefden, maar mag 't wel of zal 't niet te hoog gaan? Het heeft geen zwaarigheid; daar komen er meteen **zooveel** om te gaan stillen ais er iemand treurig is; zij doen er mede gelijk als men een kind stilt, het kind diende beter wel wat uit te schreien. Maar kan 't niet wel te hoog gaan? Daar is **zulken perykel** niet in, daar is hulpe genoeg meteen. Gij zult mogelijk blijven zeggen, kan het dan niet te hoog gaan? Ik **geloove** dat ik dat in 't stuk van de overtuiging verhandeld heb; wij zullen dat dan nu niet

hebben, wanneer het te hoog gaat, maar wij zullen nu zien, hoe hoog het gaan moet.

1. Eerst, zij moet **zoo** hoog gaan als over ons hoogste en en waardigste pand of liefsten vriend, die men verloren heeft, **Jozeph** was zijn dierbare oude vader kwijt, wat voor een rouw bedrijft hij! **Zoo**, dat de inwoners van dat land zeiden, dit is eene groote en zware rouwe der Egyptenaren, Gen, L : 11. Israël, als zij Mozes kwijt waren, wat voor een dierbaar pand waren ze kwijt? Deut. XXXIV : 8, zij bedreven een gansche maand rouwe en **beweenden** Mozes in de vlakke velden Moabs dertig dagen, **Zach. XII : 11**, de rouwklage te Jeruzalem zou groot zijn, gelijk **die** rouwklage van **Hadadrimmon**. Wat was er een rouw toen de Koning **Josia** dood was! Het **geheele** leger was in rouwe, 2 Chron, **XXXV:10—12**. Het was een **rouwe** als over een eeniggeboren kind, of een eerstgeboren kind, daar men zijn harte op zet. God spreekt dat **niet** tegen. **Zoo** moet uw rouwe zijn over de zonde; ik ben mijn vrede kwijt, ik ben mijn heil kwijt, en ik mag er geen gemis aan hebben.

2. Zij moet **groter** zijn als over eenig waardig pand. Gij schreit over **uw** man, vrouw, predikant, regent, vriend, kind, dat gij mist; maar zij **moet** **groter** zijn **als over** een vriend of **kind** dat dood is. 2 **Sam. XII**. Davids droefheid was **groter** over de zonde als over zijn kind. Ziet Ps. LI. Eli was bedroefder over de Arke als over zijn twee zonen; ais van zijn twee kinderen vermeld wierd **zoo** viel hij niet, maar als er van de Arke **Gods** gesproken wierd, **zoo** viel hij **van zijn stoel en stierf**. Zij moet over de zonde **groter** zijn als over eenig waard **pand**.

3. **Naardat** de zonden groot zijn, moet de droefheid groot zijn. De **eene** soort van zonden is onfatsoenlijker als de andere. **Alle** zonden zijn wel groot, maar, **naardat** de mate der zonden **groot** is, moet ook de rouwklage groot zijn. Manasse was **een** groot zondaar, hij was ook een groot rouwklager, 2 Chron. **XXXIII**. Hij vernederde zich zeer, had hij Jeruzalem met bloed vervuld, hij vervulde de gevangenis met tranen.

4. Zij moet **zoo** hoog gaan, dat gij zegt, wat dat ik in mij dragen kan, de zonde kan ik in mij niet dragen; wat trap van zonde het wezen mag, de **zonde is altijd een afwijkinge**, ik **zou** liever mijn rechteroog uitsteken, en ik ben blijde dat ik **zoo** ben.

5. Zij moet **zoo** groot zijn, dat **gij** nergens mede te stillen **zijt** als met God, en zegt, het zijn buiten Hem alle gebroken bakken, ik moet dien sprinkader van 't levende water hebben, geeft mij

God, en dan heb ik genoeg. o God! mijn ziele dorst naar U, ik en kan niet gerust eijn zonder U, Ps. LXIII : 2.

6. Dan is 't hoog genoeg, als gij begint te zeggen, ik moet in Christus gevonden worden, of ik kan niet tevreden zijn, ik kan niet tevreden zijn, ik moet U, liefste Heere Jezus, hebben, of ik ben niet gerust. Num. XXI daar komen vurige slangen die hen beten; wat zouden zij er aan gehad hebben, of zij daaraan hadden zitten duwen? Zij zouden gestorven hebben, hadden ze niet opgekeken naar de koperen **slange**. Al **schreidet** gij nog **zoo**, gij **zult** sterven, **zoo** gij tot den Heere Jezus niet komt. Hebt gij dat trapje in uw droefheid, God vordert niet meer van u; daartoe heeft Hij u Zijn Zoon gezonden, om **zulken** te troosten en te verbinden, Jes. LXI: 1-3. Legt verband om dat harte, zegt God, gaat naar den Medicijnmeester, Hij zal u helpen.

7. Dan is 't hoog genoeg, ais zij u brengt in een bestendig, gezet en voorzichtig leven, tot een godzaligen **wandel**, niet schietende noch schielijk, maar standvastig, dan is **zij** hoog genoeg, als zij u brengt tot een dagelijks worstelen tegen uw inwonende zonde. Laat het dan maar gaan, als het **zoo** is, gij zult niet verslonden worden, maar daar zal troost voor u komen.

Nu blijven ons **nog** twee stoffen over; een zondaar zal misschien **zeggen**, ik heb meer **geschreid** als een kind **Gods**, en een kind **Gods** zal denken, ik weet niet of ik de wereldsche droefheid niet heb. Die zullen wij ook eens bezien, en dan de vruchten die op de wereldsche droefheid volgen, hoe dat zij den dood werkt, en dan zullen wij dat kenteeken van den staat der genade **daarmede** eindigen. Amen,

---

DRIE-EN-VIJFTIGSTE PREDIKATIE

OVER MATTH. XII: 20, 21,

Waarin men vindt:

- I. Dat een zondaar verscheidene soorten van droefheid heeft.
- II. Waarom zijn geestelijke droefheid naar de wereld genoemd wordt.
- III. Wat **noodzake** er is om van die droefheid naar de wereld te spreken.
- IV. Eenige bedenkingen van die droefheid opgelost,
- V. Eenige **gemeene** teekenen, waaraan die droefheid te kennen is.

Wij lezen bij Nehemia, dat hij zei: ik nu en was nooit treurig geweest voor 's konings aangezichte, kap. II:1. In den hemel is niet als vreugde, in de helle is niet als droefheid, op de aarde is het gedeeld; daar is 't dan eens vreugde, dan eens droefheid, elk op zijn tijd. Salomo zei, daar is een tijd van treuren en een tijd van blijde te zijn, een tijd om te lachen en een tijd om te schreien, **Pred. III: 4**. Hoe noode de Persiaansche koningen iemand zagen met een zak, hoe ongaarne de koningen doorgaans hunne hovelingen met een treurig aangezichte zien, en hoe noode men iemand ontmoet met **bekreten** wangen, elk mensch deelt er evenwel al van; bij zijn geboorte niet alleen, maar daar is bijna geen dagje of jaartje, dat men tellen kan, of daar wordt al menige zucht gezucht en al menige traan **geschreid**; en wanneer wij van de wereld afscheid nemen bij onzen dood, het geschiedt met schreien, het klamme zweet en de tranen **komen** op de wangen. Treurig te zijn, **zoo** 't uitwendig schijnt, is, niet plezierig te zijn. Daarvan te spreken of te **hooren**, is niet vermakelijk, evenwel is het **noodig** en nuttig.

Zouden er hier niet wel zijn, die zouden moeten zeggen, ik hebbe voor **Gods** aangezichte nooit treurig of bedroefd geweest? Hoe droevig is dat? Gij zult het hier moeten zijn of hiernamaals. Wordt gij bier niet wakker gemaakt, gij zult eeuwig moeten treuren, Daar is **tweederlei** treuren, een goed en een kwaad. Het goede treuren, dat helpt, maar het kwade, dat schaadt. Het goede treuren, dat is dat kirren en kermen over de zonde, gelijk duiven der dalen, **Ezech. VII: 16**. Maar het treuren gelijk de wereld, is kwaad; zij **meenen** dat het een boom des levens is, maar zij plukken er vruchten des doods af, 2 Cor. **VII: 10**. Hebt gij dan niet het